

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.

www.

www.

www.

Ghaemiyeh

.com

.org

.net

.ir

مصطابق باختلاوی حضرت آیت اللہ العظمیٰ مکارم شیرازی

گردآوری و تحقیق:
محمد صادق مطهری فرد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هم قدم با زائرین اربعین مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی

نویسنده:

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

ناشر چاپی:

مدرسه الامام علی بن ابی طالب (علیه السلام)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

فهرست	۵
هم قدم با زائرین اربعین مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی	۱۳
مشخصات کتاب	۱۳
اشاره	۱۴
فهرست مطالب	۱۸
بخش اول: استفتائات اربعین	۲۹
اشاره	۲۹
مقدمه	۳۱
زیارت اربعین	۳۳
۱. استحباب زیارت از نزدیک در روز اربعین	۳۳
۲. خواندن زیارت اربعین از دور	۳۳
۳. مراسم اربعین، تنها برای امام حسین علیه السلام	۳۳
۴. ثواب زیارت اربعین در دیگر روزهای ماه صفر	۳۴
۵. زمان دقیق اربعین	۳۴
رضایت همسر، والدین و ...	۳۴
۶. رضایت شوهر و نارضایتی پدر	۳۴
۷. سفر بدون اجازه پدر	۳۵
۸- سفر زیارتی در ایام تحصیل	۳۵
رعایت قوانین	۳۵
۹. سفر بدون ویزا	۳۵
۱۰. نماز در سفر، بدون گرفتن ویزا	۳۶
۱۱. لزوم رعایت قوانین و مقررات سایر کشورهای اسلامی	۳۶
۱۲. استفاده از پاسپورت دیگران	۳۶
۱۳. رجوع به مرجع دیگر در حکم سفر غیر قانونی	۳۷

۱۴. خرید ارز غیر قانونی ۳۷
- هزینه سفر زائران ۳۷
۱۵. زیارت با وام ۳۷
۱۶. زیارت با قرض ۳۸
۱۷. زیارت با وجود بدهکاری ۳۸
- پیاده روی ۳۸
۱۸. پیاده رفتن به کربلا ۳۸
۱۹. پیاده روی نمادین اربعین سؤال: آیا پیاده روی به حرم دیگر ائمه معصوم علیهم السلام یا امامزادگان در روز اربعین به صورت نمادین، مشروع و جایز است؟ ۳۸
۲۰. شرکت زنان در پیاده روی اربعین ۳۹
۲۱. رعایت مسائل بهداشتی ۳۹
۲۲. حضور افراد بیمار ۳۹
- موكب ها ۴۰
۲۳. برپایی موكب های ایرانی با وجود پذیرایی گسترده عراقی ها ۴۰
۲۴. اصرار زائران به حضور در موكب ایرانی ۴۰
۲۵. گرفتن جا در موكب ها ۴۱
۲۶. جابه جا کردن وسایل مسافران ۴۱
۲۷. وسایل رها شده در ورودی مشاهد مشرفه و موكب ها ۴۱
۲۸. استفاده از موقوفه خاص در موكب ها ۴۲
- احكام زیارت ۴۲
۲۹. بوسیدن ضریح و آستان مقدس امام حسین علیه السلام ۴۲
۳۰. سجده در مقابل قبر امام حسین علیه السلام ۴۲
۳۱. تکرار زیارت معصومین علیهم السلام ۴۳
۳۲. حائر حسینی ۴۳
۳۳. ایجاد سر و صدا در حرم ها ۴۳
۳۴. زیارت نیابتی با قرعه کشی ۴۴
۳۵. رفتن به زیارت با وجود خوف جانی و مالی ۴۴

۳۶. صلوات با صدای بلند ۴۴
۳۷. تماس بدن با نامحرم به دلیل ازدحام ۴۵
۳۸. استفاده از پاسپورت دیگران ۴۵
- طهارت و نجاست ۴۵
۳۹. نجس کردن حرم ائمه علیهم السلام ۴۵
۴۰. آبله و تاول کف پای زائران ۴۶
۴۱. زخم کف پای زائران ۴۶
- وضو و غسل زائران ۴۶
۴۲. غسل اربعین و کفایت آن از وضو ۴۶
۴۳. خواندن نماز واجب با وضوی زیارت ۴۷
۴۴. وضو با آب معدنی نذر شده ۴۷
۴۵. وضو با آب آبرسدکن ۴۷
- حکم حائض و مستحاضه و جنب در حرم ۴۸
۴۷. ورود جنب و حائض به حرم و توقف در آن ۴۸
۴۸. توقف جنب و حائض در مسجد ۴۸
۴۹. توقف سهوی جنب یا حائض در حرم ائمه معصوم علیهم السلام ۴۹
۵۰. وظیفه فردی که در مسجد محتلم شده ۴۹
۵۱. توقف زن نفساء در حرم امامان معصوم علیهم السلام ۴۹
۵۲. توقف زن مستحاضه در مسجد و حرم ائمه علیهم السلام ۵۰
۵۳. زیارت امامزادگان برای زن حائض ۵۰
۵۴. زیارت امامزادگان برای جنب ۵۰
۵۵. وظیفه شخص در صورت نبود آب برای غسل واجب ۵۰
- نماز زائران ۵۱
۵۶. نماز زائران اربعین ۵۱
۵۷. نماز زائران در حرم ها و مسجد کوفه ۵۱
۵۸. نماز افرادی که حداقل یک ماه کامل در عراق اقامت دارند ۵۲

۵۹. نماز افرادی که ده روز در عراق اقامت دارند ۵۳
۶۰. بیدار کردن همراهان برای اقامه نماز ۵۳
۶۱. نیت نماز مسافر ۵۳
۶۲. ایستادن مسافر در صف اول جماعت ۵۴
۶۳. اقتدای مسافر به حاضر ۵۴
۶۴. تعطیل کردن زیارت و عزاداری برای اقامه نماز جماعت ۵۵
۶۵. اتصال در نماز جماعتی که برخی از مأمومین مسافرند ۵۵
۶۶. قرار گرفتن قسمتی از صف مردان پشت صف زنان ۵۶
۶۷. اولویت نماز در مراسم پیاده روی ۵۶
۶۸. نماز کسی که از غیر قانونی بودن سفر بدون ویزا اطلاع ندارد ۵۷
- روزه در سفر زیارتی ۵۷
۶۹. روزه گرفتن در روز اربعین ۵۷
۷۰. نذر روز □ روز اربعین ۵۷
- نذورات ۵۸
۷۱. نحوه مصرف نذر برای حرم یا امام علیه السلام ۵۸
۷۲. نذر صحیح برای عزاداری ۵۸
۷۳. تغییر نذر ۵۹
۷۴. ناتوانی در عمل به نذر ۵۹
۷۵. نذرهای سنگین سؤال: آیا این صحیح است که مورد نذر حتما باید امر مهم و طولانی مدت باشد؟ ۵۹
۷۶. نذر برای دیگران ۶۰
۷۷. فراموشی نذر ۶۰
۷۸. نذر زن بدون اجازه شوهر ۶۰
۷۹. نذر شمع ۶۱
۸۰. شک در محل مصرف نذر ۶۱
۸۱. استفاده از نذورات موکب ها برای فرستادن خدمه به زیارت ۶۱
۸۲. سپرده گذاری باقی مانده نذورات مردمی ۶۲

۸۳. مصرف باقی مانده نذورات اربعین ۶۲
۸۴. مصرف باقی مانده هدایای اربعین ۶۳
۸۵. نذر برای موکبی که بعداً منحل شد ۶۳
- اموال حرم ۶۳
۸۶. خارج کردن مهر یا قرآن از حرم ائمه معصوم علیهم السلام ۶۳
۸۷. گرو نگه داشتن اموال حرم ائمه معصوم علیهم السلام برای گرفتن حاجت ۶۴
۸۸. وظیفه افرادی که مهر یا تسبیح را از اماکن موقوفه خارج کرده اند ۶۴
- اموال گم شده ۶۵
۸۹. استفاده از کفشی که جای کفش برده شده جامانده است ۶۵
۹۰. اشیای گم شده بدون نشانه ۶۵
۹۱. اشیای گم شده با نشانه ۶۶
- متفرقه ۶۶
۹۲. اسراف در مراسم اربعین ۶۶
۹۳. تکلیف مدیر کاروان درباره زیارت قبل از اربعین به دلیل ازدحام ۶۷
۹۴. توهین پلیس به زائران ۶۷
۹۵. بیمه زائران اربعین ۶۸
۹۶. پوشیدن لباس سیاه تا اربعین ۶۸
۹۷. اجرای سرود با آهنگ غیر لهوی در حیاط حرم ۶۹
۹۸. برداشتن اجناس از مغازه ها در مسیر پیاده روی ۶۹
۹۹. استفاده از وسایل نقلیه کرایه ای ۶۹
۱۰۰. کار در روز اربعین سؤال: کار کردن در روز اربعین ایرادی دارد ؟ ۷۰
۱۰۱. اسباب کشتی در ایام اربعین ۷۰
۱۰۲. صحت اعمال در صورت ترک واجبات ۷۰
۱۰۳. بستن نخ به اماکن متبرکه ۷۰
۱۰۴. قمه زنی ۷۱
۱۰۵. وهن مذهب ۷۱

۷۲	توصیه ها
۷۲	۱۰۶. اصرار برای رساندن دست به ضریح
۷۲	۱۰۷. گرانی در ایام زیارت اربعین
۷۲	۱۰۸. ویژگی های مجالس عزاداری
۷۳	۱۰۹. توصیه معظم له به عزاداران
۷۶	۱۱۰. توصیه به مداحان
۷۷	بیانیه های اربعین
۷۷	۱۱۱. خطاب به مردم عراق
۷۸	۱۱۲. در آستانه اربعین
۸۱	بخش دوم: چهل حدیث در مورد امام حسین علیه السلام
۸۱	اشاره
۸۳	فضایل زیارت امام حسین علیه السلام در منابع شیعه
۸۳	۱. زائر اهل بیت علیهم السلام زائر خداست
۸۳	۲. وفا کردن به عهد با زیارت قبور ائمه علیهم السلام
۸۴	۳. زائر اهل بیت علیهم السلام ، زائر پیامبر صلی الله علیه واله
۸۴	۴. زیارتی بهتر از حج
۸۶	۵. اگر مردم می دانستند ...
۸۶	۶. برکت در روزی و طول عمر
۸۷	۷. زیارتی برابر با هزار حج و عمره مقبول
۸۷	۸. مصافحه با صدو بیست هزار پیامبر
۸۸	۹. آموزش به برکت زیارت قبر امام حسین علیه السلام
۸۸	۱۰. شروع مغفرت الهی با اولین گام های زائر
۸۹	۱۱. انجام صله رسول الله صلی الله علیه واله
۹۰	۱۲. دعای پیامبر و اهل بیت علیهم السلام نثار زائر قبر امام حسین علیه السلام
۹۱	۱۳. فریضه بودن زیارت قبر آن حضرت علیه السلام
۹۱	۱۴. ثواب زیارت با معرفت

۱۵. زیارتی برتر از بیست عمره و حج ۹۲
۱۶. ضمانت امیرالمؤمنین علیه السلام برای برآورده شدن حوائج زائر قبر امام حسین علیه السلام ۹۲
۱۷. زائر قبر آن حضرت زیر پرچمش به بهشت می رود ۹۳
۱۸. زائر قبر امام حسین علیه السلام بنده گرامی خدا ۹۳
۱۹. مباحات خداوند به زائران قبر امام حسین علیه السلام ۹۴
۲۰. نجات از فزع اکبر ۹۶
۲۱. برترین اعمال ۹۶
۲۲. اثر خسارت بار ترک زیارت آن حضرت ۹۷
۲۳. نقصان ایمان تارک زیارت قبر امام حسین علیه السلام ۹۸
۲۴. اشتیاق ملکوتیان به زیارت قبر امام حسین علیه السلام ۹۸
۲۵. باغی از باغ های بهشت ۹۹
۲۶. هفتاد هزار فرشته دعاگوی زائران ۱۰۰
۲۷. زیارتی برای محرومان از فیض زیارت از نزدیک ۱۰۱
۲۸. زیارت از دور و نزدیک ۱۰۱
۲۹. کیفیت زیارت از راه دور ۱۰۲
۳۰. هر قدم هزار ثواب، پاکی از هزار گناه و بالا رفتن هزار درجه ۱۰۳
- تذکر لازم: ۱۰۴
- فضایل امام حسین علیه السلام در منابع اهل سنت ۱۰۵
۱. جوانمردی امام حسین علیه السلام در بیان ابن صباغ ۱۰۵
۲. خبر شهادت امام حسین علیه السلام به پیامبر توسط جبرئیل ۱۰۵
۳. توصیف شجاعت امام حسین علیه السلام در بیان محمود عقاد ۱۰۶
۴. خبر شهادت امام حسین علیه السلام توسط رسول الله صلی الله علیه واله ۱۰۷
۵. ذکر شهادت آن حضرت سیصد سال قبل از بعثت ۱۰۸
۶. آسمان بعد از شهادت امام حسین علیه السلام ۱۰۸
۷. گرفتن خورشید بعد از شهادت امام حسین علیه السلام ۱۰۸
۸. گریه و عزاداری امامان شیعه علیهم السلام ۱۰۹

- ۱۰۹ اقامه عزا برای امام حسین علیه السلام در سال ۳۵۲ قمری
- ۱۱۰ اشک علی علیه السلام در مسیر جنگ صفین
- ۱۱۱ بخش سوم: زیارت اربعین
- ۱۱۱ اشاره
- ۱۱۳ آداب زیارت
- ۱۱۸ اموری که باید از آنها پرهیز کرد:
- ۱۲۰ زیارت اربعین (بیستم صفر)
- ۱۲۳ فهرست منابع
- ۱۲۶ درباره مرکز

هم قدم با زائرین اربعین مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی

مشخصات کتاب

سرشناسه مکارم شیرازی، ناصر، 1305 -

عنوان و نام پدید آور : هم قدم با زائرین اربعین مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی / تهیه و تنظیم : محمد صادق مطهری فرد

مشخصات نشر : قم: انتشارات امام علی بن ابی طالب علیه السلام: 1398.

مشخصات ظاهری : 111 ص.

شابک : 1-342-533-964-978

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

یادداشت : کتابنامه : ص [109] - 111

موضوع : حسین بن علی علیه السلام امام سوم 6104 ق --- اربعین

موضوع : حسین بن علی علیه السلام امام سوم 6104 ق --- آرامگاه -- زیارت

موضوع : حسین بن علی علیه السلام امام سوم 6104 ق -- احادیث

موضوع : زیارتنامه اربعین

موضوع : فقه جعفری -- قرن 14 -- پرسش و پاسخ ها

موضوع : فتوای شیعه - قرن 14 -- پرسش و پاسخ ها

شناسه افزوده : مطهری فرد ، محمدصادق ، 1363 -

رده بندی کنگره : BP41/5

رده بندی دیویی : 297/9534

شماره کتابشناسی ملی : 5868316

ص : 1

هم قدم با زائرین اربعین مطابق با فتاویٰ حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی

تهیه و تنظیم : محمد صادق مطهری فرد

ص: 2

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: 4

بخش اول: استفتائات اربعین /15

مقدمه ... 17

زیارت اربعین ... 19

1. استحباب زیارت از نزدیک در روز اربعین ... 19
2. خواندن زیارت اربعین از دور ... 19
3. مراسم اربعین، تنها برای امام حسین علیه السلام ... 19
4. ثواب زیارت اربعین در دیگر روزهای ماه صفر ... 20
5. زمان دقیق اربعین ... 20
- رضایت همسر، والدین و ... 20
6. رضایت شوهر و نارضایتی پدر ... 20
7. سفر بدون اجازه پدر ... 21
8. سفر زیارتی در ایام تحصیل ... 21
- رعایت قوانین ... 21
9. سفر بدون ویزا ... 21

ص: 5

10. نماز در سفر، بدون گرفتن ویزا ... 22
11. لزوم رعایت قوانین و مقررات سایر کشورهای اسلامی ... 22
12. استفاده از پاسپورت دیگران ... 22
13. رجوع به مرجع دیگر در حکم سفر غیر قانونی ... 23
14. خرید ارز غیر قانونی ... 23
- هزینه سفر زائران ... 23
15. زیارت با وام ... 23
16. زیارت با قرض ... 24
17. زیارت با وجود بدهکاری ... 24
- پیاده روی ... 24
18. پیاده رفتن به کربلا ... 24
19. پیاده روی نمادین اربعین ... 24
20. شرکت زنان در پیاده روی اربعین ... 25
21. رعایت مسائل بهداشتی ... 25
22. حضور افراد بیمار ... 25
- موکب ها ... 26
23. برپایی موکب های ایرانی با وجود پذیرایی گسرنده عراقی ها ... 26
24. اصرار زائران به حضور در مواکب ایرانی ... 26
25. گرفتن جا در موکب ها ... 27

26. جابه جا کردن وسایل مسافران ... 27
27. وسایل رها شده در ورودی مشاهد مشرفه و موکب ها ... 27
28. استفاده از موقوفه خاص در موکب ها ... 28
- احکام زیارت ... 28
29. بوسیدن ضریح و آستان مقدس امام حسین علیه السلام ... 28
30. سجده در مقابل قبر امام حسین علیه السلام ... 28
31. تکرار زیارت معصومین علیهم السلام ... 29
32. حائر حسینی ... 29
33. ایجاد سر و صدا در حرم ها ... 29
34. زیارت نیابتی با قرعه کشی ... 30
35. رفتن به زیارت با وجود خوف جانی و مالی ... 30
36. صلوات با صدای بلند ... 30
37. تماس بدن با نامحرم به دلیل ازدحام ... 31
38. استفاده از پاسپورت دیگران ... 31
- طهارت و نجاست ... 31
39. نجس کردن حرم ائمه علیهم السلام ... 31
40. آبله و تاول کف پای زائران ... 32
41. زخم کف پای زائران ... 32
- وضو و غسل زائران ... 32
42. غسل اربعین و کفایت آن از وضو ... 32

43. خواندن نماز واجب با وضوی زیارت ... 33
44. وضو با آب معدنی نذر شده ... 33
45. وضو با آب سردکن ... 33
46. غسل برای ورود به حرم ائمه علیهم السلام ... 34
- حکم حائض و مستحاضه و جنب در حرم ... 34
47. ورود جنب و حائض به حرم و توقف در آن ... 34
48. توقف جنب و حائض در مسجد ... 34
49. توقف سهوی جنب یا حائض در حرم ائمه معصوم علیهم السلام ... 35
50. وظیفه فردی که در مسجد محتلم شده ... 35
51. توقف زن نفساء در حرم امامان معصوم علیهم السلام ... 35
52. توقف زن مستحاضه در مسجد و حرم ائمه علیهم السلام ... 36
53. زیارت امامزادگان برای زن حائض ... 36
54. زیارت امامزادگان برای جنب ... 36
55. وظیفه شخص در صورت نبود آب برای غسل واجب ... 36
- نماز زائران ... 37
56. نماز زائران اربعین ... 37
57. نماز زائران در حرم ها و مسجد کوفه ... 37
58. نماز افرادی که حداقل یک ماه کامل در عراق اقامت دارند ... 38
59. نماز افرادی که ده روز در عراق اقامت دارند ... 39
60. بیدار کردن همراهان برای اقامه نماز ... 39

61. نیت نماز مسافر ... 39
62. ایستادن مسافر در صف اول جماعت ... 40
63. اقتدای مسافر به حاضر ... 40
64. تعطیل کردن زیارت و عزاداری برای اقامه نماز جماعت ... 41
65. اتصال در نماز جماعتی که برخی از مأمومین مسافرنند ... 41
66. قرار گرفتن قسمتی از صف مردان پشت صف زنان ... 42
67. اولویت نماز در مراسم پیاده روی ... 42
68. نماز کسی که از غیر قانونی بودن سفر بدون ویزا اطلاع ندارد ... 43
- روزه در سفر زیارتی ... 43
69. روزه گرفتن در روز اربعین ... 43
70. نذر روزه روز اربعین ... 43
71. نحوه مصرف نذر برای حرم یا امام علیه السلام ... 44
72. نذر صحیح برای عزاداری ... 44
73. تغییر نذر ... 45
74. ناتوانی در عمل به نذر ... 45
75. نذرهای سنگین ... 45
76. نذر برای دیگران ... 46
77. فراموشی نذر ... 46

78. نذر زن بدون اجازه شوهر... 46
79. نذر شمع ... 47
80. شک در محل مصرف نذر... 47
81. استفاده از نذورات موکب ها برای فرستادن خدمه به زیارت ... 47
82. سپرده گذاری باقی مانده نذورات مردمی ... 48
83. مصرف باقی مانده نذورات اربعین ... 48
84. مصرف باقی مانده هدایای اربعین ... 49
85. نذر برای موکبی که بعدا منحل شد ... 49
- اموال حرم ... 49
86. خارج کردن مهر یا قرآن از حرم ائمه معصوم علیهم السلام ... 49
87. گرو نگه داشتن اموال حرم ائمه معصوم علیهم السلام برای گرفتن حاجت ... 50
88. وظیفه افرادی که مهر یا تسبیح را از اماکن موقوفه خارج کرده اند ... 50
- اموال گم شده ... 51
89. استفاده از کفشی که جای کفش برده شده جامانده است ... 51
90. اشیای گم شده بدون نشانه ... 51
91. اشیای گم شده با نشانه ... 52
- متفرقه ... 52
92. اسراف در مراسم اربعین ... 52

93. تکلیف مدیر کاروان درباره زیارت قبل از اربعین به دلیل ازدحام ... 53

94. توهین پلیس به زائران ... 53

95. بیمه زائران اربعین 54

96. پوشیدن لباس سیاه تا اربعین ... 54

97. اجرای سرود با آهنگ غیر لهوی در حیاط حرم ... 55

98. برداشتن اجناس از مغازه ها در مسیر پیاده روی ... 55

99. استفاده از وسایل نقلیه کرایه ای ... 55

100. کار در روز اربعین ... 56

101. اسباب کشی در ایام اربعین ... 56

102. صحت اعمال در صورت ترک واجبات ... 56

103. بستن نخ به اماکن متبرکه... 56

104. قمه زنی ... 57

105. وهن مذهب ... 75

توصیه ها ... 58

106. اصرار برای رساندن دست به ضریح ... 58

107. گرانی در ایام زیارت اربعین ... 58

108. ویژگی های مجالس عزاداری ... 58

109. توصیه معظم له به عزاداران ... 59

110. توصیه به مداحان ... 62

111. خطاب به مردم عراق ... 63

112. در آستانه اربعین ... 64

بخش دوم: چهل حدیث در مورد امام حسین علیه السلام

از منابع شیعه و اهل سنت / 67

فضایل زیارت امام حسین علیه السلام در منابع شیعه ... 69

1. زائر اهل بیت علیهم السلام زائر خداست ... 69

2. وفا کردن به عهد با زیارت قبور ائمه علیهم السلام ... 69

3. زائر اهل بیت علیهم السلام، زائر پیامبر صلی الله علیه واله ... 70

4. زیارتی بهتر از حج ... 70

5. اگر مردم می دانستند ... 72

6. برکت در روزی و طول عمر ... 72

7. زیارتی برابر با هزار حج و عمره مقبول ... 73

8. مصافحه با صد و بیست هزار پیامبر ... 73

9. آمرزش به برکت زیارت قبر امام حسین علیه السلام ... 74

10. شروع مغفرت الهی با اولین گام های زائر ... 74

11. انجام صله رسول الله صلی الله علیه واله ... 75

12. دعای پیامبر و اهل بیت علیهم السلام نثار زائر قبر امام حسین علیه السلام .. 76

13. فریضه بودن زیارت قبر آن حضرت علیه السلام 77

14. ثواب زیارت با معرفت ... 77

15. زیارتی برتر از بیست عمره و حج ... 78
16. ضمانت امیرالمؤمنین علیه السلام برای برآورده شدن حوائج ... 78
17. زائر قبر آن حضرت زیر پرچمش به بهشت می رود ... 79
18. زائر قبر امام حسین علیه السلام بنده گرامی خدا ... 79
19. مباحث خداوند به زائران قبر امام حسین علیه السلام ... 80
20. نجات از فرع اکبر ... 82
21. برترین اعمال ... 82
22. اثر خسارت بار ترک زیارت آن حضرت ... 83
23. نقصان ایمان تارک زیارت قبر امام حسین علیه السلام ... 84
24. اشتیاق ملکوتیان به زیارت قبر امام حسین علیه السلام ... 84
25. باغی از باغ های بهشت ... 85
26. هفتاد هزار فرشته دعاگوی زائران ... 86
27. زیارتی برای محرومان از فیض زیارت از نزدیک ... 87
28. زیارت از دور و نزدیک ... 78
29. کیفیت زیارت از راه دور ... 88
30. هر قدم هزار ثواب ... 89
- تذکر لازم: ... 90
- فضایل امام حسین علیه السلام در منابع اهل سنت ... 91
1. جوانمردی امام حسین علیه السلام در بیان ابن صباغ ... 91
2. خبر شهادت امام حسین علیه السلام به پیامبر توسط جبرئیل ... 91
3. توصیف شجاعت امام حسین علیه السلام در بیان محمود عقاد 92

4. خبر شهادت امام حسین علیه السلام توسط رسول الله صلی الله علیه واله ... 93

5. ذکر شهادت آن حضرت سیصد سال قبل از بعثت ... 93

6. آسمان بعد از شهادت امام حسین علیه السلام ... 94

7. گرفتن خورشید بعد از شهادت امام حسین علیه السلام ... 94

8. گریه و عزاداری امامان شیعه علیهم السلام ... 95

9. اقامه عزا برای امام حسین علیه السلام در سال 352 قمری ... 95

10. اشک علی علیه السلام در مسیر جنگ صفین ... 96

بخش سوم: زیارت اربعین / 97 آداب زیارت ... 99

اموری که باید از آنها پرهیز کرد ... 104

زیارت اربعین (بیستم صفر) ... 106

فهرست منابع ... 109

ص: 14

بخش اول: استفتائات اربعين

اشاره

ص: 15

بهره‌گیری از معارف و آموزه‌های دینی در زندگی جوامع بشری، مصداق بارز «جهان‌پدیداری» و «شناخت‌شناسی انسان» به شمار می‌آید. تحقق این مهم، حاکی از پیوند ناگسستنی حکمت عملی با حکمت نظری است؛ از این رهگذر، لزوم ترسیم چهارچوب تئوریک فقهی در ساحت زندگی انسانی اجتناب‌ناپذیر می‌نماید.

در تعریف «حکم شرعی» این‌گونه گفته‌اند: احکام یعنی دستورهایی که به فعالیت‌های خارجی و عینی انسان مربوط است، اعم از فعالیت‌های معاشی و معادی، فردی و اجتماعی، بنابراین، اسلام زندگی فراگیر انسان را مورد توجه قرار می‌دهد که این مسأله برگرفته از کمال‌گرایی و زندگی محوری در این دین مبین است. بر این اساس، اسلام شاخصه‌هایی در خط سیر بشر قرار می‌دهد که از یک سو مسیر و مقصد را نشان داده و از سوی دیگر از انحراف‌ها و تباهی‌ها جلوگیری می‌کند.

با این تفاسیر، جایگاه والای فقه و احکام شرعی در زندگی انسانها غیر قابل انکار است؛ که در این بین می توان به مراسم راهپیمایی اربعین حسینی و اعمال زائرین در آن گردهمایی عظیم اشاره کرد؛ پدیده ای شگرف که باید در ترازوی فقه قرار گیرد تا شاخصه های کمی و کمی آن اجتماع بزر تبیین شود.

مجموعه حاضر، نظرات فقیه عالی قدر جهان تشیع، حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی (مد ظله العالی) در مورد مسائل مبتلابه مربوط به اربعین است.

در پایان از زحمات همکاران محترم، جناب آقایان حجج اسلام: علیرضا زارع، محمد حسین رضایی و جابر فاضلی که در تدوین این کتاب مساعدت کردند، تشکر و قدردانی می نمایم.

تقدیم به ساحت دردانه ابی عبدالله، فاطمه الصغیره

محمد صادق مطهری فرد

12 صفر 1440ق

30 مهر 1397ش

ص: 18

1. استحباب زیارت از نزدیک در روز اربعین

سؤال: آیا زیارت امام حسین علیه السلام از نزدیک در روز اربعین استحباب دارد؟

پاسخ: بله، از برخی روایات استحباب خاصی استفاده می شود.

2. خواندن زیارت اربعین از دور

سؤال: آیا مستحب است که در روز اربعین از راه دور زیارت خوانده شود؟

پاسخ: به قصد رجاء مانعی ندارد.

3. مراسم اربعین، تنها برای امام حسین علیه السلام

سؤال: چرا فقط امام حسین علیه السلام اربعین دارد و برای دیگر امامان علیهم السلام اربعین نمی گیرند؟

پاسخ: علت آن، نقش بسیار مهمی بود که شهادت امام حسین علیه السلام

در بقاء اسلام داشت. به علاوه، مصائب آن حضرت، با مصائب هیچ یک از معصومین علیهم السلام قابل مقایسه نیست.

4. ثواب زیارت اربعین در دیگر روزهای ماه صفر

سؤال: ظاهراً برخی از علما و مراجع فرموده اند: زیارت کردن امام حسین علیه السلام در هر روز از ماه صفر زیارت اربعین محسوب می شود. نظر معظم له در این مورد چیست؟

پاسخ: در صورتی که زیارت زائران در یک روز سبب مشکلاتی می شود و نیت زائر، واقعا درک اربعین باشد، ثواب اربعین را دارد.

5. زمان دقیق اربعین

سؤال: با توجه به این که در آن تاریخ، محرم بیست و نه روز بوده، چرا اربعین بیستم ماه صفر است؟

پاسخ: به نظر می رسد در سال 61 هجری قمری، محرم سی روز بوده است.

رضایت همسر، والدین و ...

6. رضایت شوهر و نارضایتی پدر

سؤال: اگر زنی با رضایت همسرش بنخواهد به عتبات مشرف شود، ولی پدر زن به دلیل ناامنی در عراق، به سفر دخترش راضی نباشد، آیا زن می تواند به این سفر برود؟

ص: 20

پاسخ: در صورتی که حق شوهر و رضایت پدر با هم تعارض کنند رعایت حق شوهر مقدم است.

7. سفر بدون اجازه پدر

سؤال: آیا می توان بدون اجازه پدر در پیاده رویاربعین شرکت کرد؟

پاسخ: اگر این سفر موجب اذیت و آزار پدر و مادر نشود اشکالی ندارد، وگرنه جایز نیست.

8- سفر زیارتی در ایام تحصیل

سؤال: آیا سفر زیارت اربعین برای طلاب و دانشجویان در ایام تحصیل اشکالی دارد؟

پاسخ: چنانچه در این ایام، درس تعطیل باشد یا مدیر اجازه دهد و بعد نیز عقب ماندگی ها جبران شود، اشکالی ندارد.

رعایت قوانین

9. سفر بدون ویزا

سؤال: آیا می توان بدون گرفتن پاسپورت و ویزا، برای زیارت اربعین اقدام کرد؟

پاسخ: باید مطابق قوانین حکومت اسلامی عمل شود.

ص: 21

10. نماز در سفر، بدون گرفتن ویزا

سؤال: فردی تصمیم دارد بدون گرفتن ویزا به زیارت اربعین برود، نماز او چه حکمی دارد؟

پاسخ: ایرانی ها توجه داشته باشند که این برنامه در کشور عراق است و حاکمیت آن کشور مال آنهاست، آنها میزبان هستند و باید تدبیر میزبان را پذیرفت، از این رو افراد نباید بدون گذرنامه بروند و فشار بیاورند تا از کشور خارج شوند. این کار نادرست است و در این صورت نمی توانند نماز را شکسته بخوانند چون سفر آنها اشکال دارد.

11. لزوم رعایت قوانین و مقررات سایر کشورهای اسلامی

سؤال: آیا رعایت قوانین عراق برای دیگر مسلمانان که در ایام اربعین به آن کشور سفر می کنند لازم است؟

پاسخ: زائران توجه داشته باشند که این برنامه در کشور عراق است و آنها میزبان هستند و باید تدبیر و قوانین میزبان را پذیرفت.

12. استفاده از پاسپورت دیگران

سؤال: اربعین نزدیک است و فرصت کافی برای گرفتن گذرنامه وجود ندارد. آیا بنده می توانم با گذرنامه برادرم با رضایت او به زیارت اربعین بروم؟

پاسخ: اگر برخلاف قوانین و مقررات و قرارداد باشد، جایز نیست و مسئولیت الهی دارد.

13. رجوع به مرجع دیگر در حکم سفر غیر قانونی

سؤال: در مسأله سفر به کربلا بدون گذرنامه و ویزا، آیا می شود به مرجع تقلید دیگری رجوع کرد؟

پاسخ: اشکالی ندارد.

14. خرید ارز غیر قانونی

سؤال: دیده شده که برای زیارت اربعین یا غیر آن، زائران ارز را از صرافی های غیر مجاز خریداری می کنند، آیا این کار حرام است؟

پاسخ: باید مطابق قوانین و مقررات حکومت اسلامی عمل شود.

هزینه سفر زائران

15. زیارت با وام

سؤال: استفاده از وام برای سفر عتبات چه حکمی دارد؟

پاسخ: تنها وامی که از نظر شرعی می توان برای عتبات و سایر سفرها استفاده کرد، وام قرض الحسنه است و حداکثر کارمزد مجاز برای این وام ها چهار درصد می باشد، و استفاده از سایر وام ها که در مقابل آن سود دریافت می شود و یا کارمزد بیش از چهار درصد دارد جایز نیست و سفر آنها اشکال دارد.

ص: 23

16. زیارت با قرض

سؤال: فردی که توانایی مالی ندارد، آیا می تواند پول قرض کرده و به سفر اربعین برود؟

پاسخ: اگر برای ادای قرض به زحمت نمی افتد، کار خوبی است و مستحب است.

17. زیارت با وجود بدهکاری

سؤال: اگر کسی بدهکاری داشته باشد، رفتن او به زیارت امام معصوم علیه السلام چه حکمی دارد؟

پاسخ: اگر بدهی او فوری باشد نباید آن را ترک کند و به زیارت معصوم علیه السلام برود، ولی اگر زمان ادای قرض نرسیده و یا قرض دهنده به او مهلت دهد، اشکالی ندارد.

پیاده روی

18. پیاده رفتن به کربلا

سؤال: آیا پیاده رفتن به کربلا استحباب خاصی دارد؟

پاسخ: با توجه به اینکه تعظیم شعائر اسلامی (بزرگداشت ارزش های اسلامی) محسوب می شود، ترجیح و استحباب دارد.

19. پیاده روی نمادین اربعین سؤال: آیا پیاده روی به حرم دیگر ائمه معصوم علیهم السلام یا امامزادگان در روز اربعین به صورت نمادین، مشروع و جایز است؟

پاسخ: روایت خاصی نداریم، ولی به عنوان یک حرکت نمادین مانعی ندارد، به ویژه اگر موجب تعظیم شعائر اسلامی (بزرگداشت ارزش های اسلامی شود).

20. شرکت زنان در پیاده روی اربعین

سؤال: شرکت زنان در پیاده روی اربعین چه حکمی دارد؟

پاسخ: نباید از شکوه اربعین چیزی است و شرکت زنان اشکالی ندارد، ولی مسائل شرعی را باید کاملاً رعایت کنند و بهتر است با محارم خود بروند.

21. رعایت مسائل بهداشتی

سؤال: آیا افراد حاضر در مراسم پیاده روی می توانند مسائل بهداشتی را نادیده بگیرند؟

پاسخ: باید تا آنجا که می توانند مسائل بهداشتی را رعایت کنند.

22. حضور افراد بیمار

سؤال: حضور افراد بیمار در مراسم راهپیمایی اربعین واصرارشان بر پیاده روی، با وجود منع پزشک و اطرافیان که موجب بروز بیماری سخت یا تشدید بیماری آنان خواهد شد چه حکمی دارد؟

ص: 25

پاسخ: سفر آنها خالی از اشکال نیست و چنانچه نیت آنها زیارت اربعین بوده و به دلیل بیماری نتوانند بروند، ثواب زیارت برای آنها نوشته می شود.

موکب ها

23. برپایی موکب های ایرانی با وجود پذیرایی گسترده عراقی ها

سؤال: با توجه به اینکه کشور عراق میزبان گردهمایی روز اربعین است، آیا برپایی موکب های ایرانی جایز است؟

پاسخ: چنانچه موکب ها ساده باشد و مزاحمتی نداشته باشد کار خوبی است و درواقع کمک به موکب های عراقی است.

24. اصرار زائران به حضور در موکب ایرانی

سؤال: مردم عراق در ایام اربعین موکب هایی برپا می کنند و در بین راه از زوار تقاضا می نمایند از غذا و وسایلی که آنها تهیه کرده اند استفاده کنند، اما برخی از زوار اصرار دارند که از موکب های ایرانی استفاده نمایند، که این امر سبب دلسردی مردم عراق و کم رنگ شدن پذیرایی آنها گردیده است؛ لطفا در این مورد توصیه ای بفرمایید؟

پاسخ: بهتر است این قید را بردارند و اگر موکب مناسبی بود، استفاده کنند.

ص: 26

25. گرفتن جا در موکب ها

سؤال: در موکب های بین راه پیاده روی اربعین، برخی زوار در یک موکب وارد شده و با گذاشتن وسایل خود در یک مکان مشخص، به اصطلاح، جا رزرو می کنند؛ این کار چه حکمی دارد؟

پاسخ: اگر به فاصله اندکی تا زمان استقرار باشد، مانعی ندارد.

26. جابه جا کردن وسایل مسافران

سؤال: اگر وارد موکبی شویم و ببینیم فردی در جایی از موکب وسایل خود را قرار داده، آیا می توانیم وسایل او را جابه جا کرده و آن مکان را محل استقرار و استراحت خود قرار دهیم؟

پاسخ: این کار صحیح نیست.

27. وسایل رها شده در ورودی مشاهد مشرفه و موکب ها

سؤال: در طول مسیر پیاده روی و به ویژه در مشاهد مشرفه، گاهی افراد وسایل خود، از قبیل پتو و خوراکی و به ویژه کفش های خود را رها می کنند تا وارد حرم یا موکب شوند و طبیعتاً بر اثر ازدحام جمعیت این وسایل تلف یا گم می شوند؛

اولاً: اگر زوار روی آنها پا بگذارند یا بنشینند حکم چیست؟

ثانیا: اگر آسیب ببینند وظیفه چیست؟

ثالثاً: آیا دیگر زوار می توانند از آنها استفاده کنند؟

ص: 27

پاسخ: در صورتی که از آنها صرف نظر کرده باشند استفاده از آنها مانعی ندارد و اگر در مسیر ورودی قرار دارند می توانند از آن مکان استفاده کنند.

28. استفاده از موقوفه خاص در موکب ها

سؤال: آیا می توان برای تأمین مایحتاج موکب ها از اموال مساجد و حسینیه ها و سایر موقوفات استفاده کرد؟

پاسخ: نباید این کار را انجام دهند، برای مثال: فرشی را که برای حسینیه وقف کرده اند نمی توان برای نماز به مسجد ببرند و اگر ندانند آن فرش مخصوص حسینیه است یا نه، باز هم بردن آن به جای دیگر صحیح نیست، همچنین سایر اموال وقف، حتی مهر نماز مسجدی را نمی توان به مسجد دیگری برد.

احکام زیارت

29. بوسیدن ضریح و آستان مقدس امام حسین علیه السلام

سؤال: بوسیدن درگاه حرم و آستان مقدس چه حکمی دارد؟

پاسخ: ضریح اشکالی ندارد و مستحب نیز هست، چون تعظیم شعائر است، ولی احتیاط این است که بر آستان بوسه نزنند.

30. سجده در مقابل قبر امام حسین علیه السلام

سؤال: سجده کردن در مقابل قبر امام حسین و ائمه دیگر علیهم السلام چه حکمی دارد؟

ص: 28

پاسخ: سجده کردن برای غیر خداوند متعال حرام است و بعضی از مردم عوام که در مقابل قبر امامان علیهم السلام پیشانی را بر زمین می گذارند اگر به قصد سجده برای امام علیه السلام باشد، حرام است، ولی اگر برای شکر خدا باشد اشکالی ندارد، اما اگر در نظر بینندگان چنین نشان دهد که سجده برای امام علیه السلام است یا بهانه به دست دشمنان دهد اشکال دارد.

31. تکرار زیارت معصومین علیهم السلام

سؤال: اگر شخصی به خاطر عشق و علاقه ای که به حضرات معصومین علیهم السلام دارد، سالانه چند مرتبه به زیارت اماکن مقدسه (مکه و مدینه و سوریه و عراق سفر کند چه حکمی دارد؟

پاسخ: تکرار در حد معقول اشکالی ندارد، ولی زیاده روی در هیچ کاری شایسته نیست.

32. حائر حسینی

سؤال: محدوده حائر حسینی کجاست؟

پاسخ: فقط رواق ها و زیر گنبد را شامل می شود.

33. ایجاد سر و صدا در حرم ها

سؤال: ایجاد سر و صدا در حرم ائمه و پیامبران و امامزادگان علیهم السلام، مانند خواندن زیارت نامه و شعر با صدای بلند، و جیغ زدن زن ها،

ص: 29

و یا سر دادن شعارهای دیگر که موجب به هم خوردن توجه و حال حضور زائران می شود، چه حکمی دارد؟

پاسخ: شایسته است زوار محترم، حال سایر زائران را رعایت کنند.

34. زیارت نیابتی با قرعه کشی

سؤال: تعدادی از بسیجیان مبلغی به نیت هدیه و کمک به حوزه مقاومت بسیج، تحت عنوان «شرکت در سفر زیارتی عتبات» اهدا می کنند. سپس از بین افراد شرکت کننده شخصی از طریق قرعه کشی انتخاب و به نیابت از سایر افراد به عتبات مشرف می شود. آیا این کار و مانند آن اشکال دارد؟

پاسخ: اگر شخصی که قرعه به نام او می افتد موظف باشد به نیابت از تمام صاحبان پول به این سفر برود اشکالی ندارد.

35. رفتن به زیارت با وجود خوف جانی و مالی

سؤال: با توجه به اینکه سفر با وجود خوف جانی و مالی حرام است، آیا برای زیارت امام حسین علیه السلام نیز همین گونه است؟

پاسخ: در عصر ما باید از آن صرف نظر کرد.

36. صلوات با صدای بلند

سؤال: چنانچه فرستادن صلوات در اماکن مذهبی و زیارتگاه ها موجب قطع ارتباط زائران با خدا شود، آیا باز هم جایز است؟

ص: 30

اینکه خانم هایی در حرم اهل بیت علیهم السلام صلوات می فرستند و نامحرم صدای آنها را می شنود، چه حکمی دارد؟

پاسخ: در فرض سؤال، بهتر است در چنین اماکنی، صلوات با صدای بلند ترک شود.

37. تماس بدن با نامحرم به دلیل ازدحام

سؤال: با توجه به ازدحام جمعیت در کربلا، برخی خانم ها بدنشان به نامحرم برخورد می کند، در این صورت رفتن آنها به زیارت جایز است؟

پاسخ: در مواردی که عمدی نبوده گناهی نکرده اند و ان شاء الله قبول است.

38. استفاده از پاسپورت دیگران

سؤال: چنانچه فردی عمد یا از روی جهل، با پاسپورت فرد دیگری به زیارت رفته باشد، آیا این زیارت اشکال دارد؟

پاسخ: اگر نمی دانستید، اشکالی ندارد و اگر می دانستید، تصمیم بگیرید که هرگز تکرار نکنید.

طهارت و نجاست

39. نجس کردن حرم ائمه علیهم السلام

سؤال: آیا نجس کردن مکان های زیارتی حرام است و تطهیر آنها واجب فوری و کفایی است؟

پاسخ: احتیاط واجب در حرمت نجس کردن و وجوب فوریت تطهیر حرم ائمه علیهم السلام است.

40. آبله و تاول کف پای زائران

سؤال: در مسیر پیاده روی اربعین، کف پای افراد آبله و تاول می زند. اگر این آبله ها و تاول ها سر باز کنند آیا ترشحات آن نجس است و آیا می توانند با همان حال وارد مسجد و یا حرم شوند؟

پاسخ: اگر آلوده به خون نباشد پاک است

41. زخم کف پای زائران

سؤال: در مسیر پیاده روی اربعین، کف پای افراد زخم می شود و یا جراحاتی پیدا می کند و طبیعتاً خون یا خونابه از آن خارج می گردد، آیا با همان حال می توانند وارد مساجد و حرم ها شوند؟

پاسخ: در صورتی که بی احترامی نباشد و سبب آلودگی نیز نشود، حرام نیست.

وضو و غسل زائران

42. غسل اربعین و کفایت آن از وضو

سؤال: آیا زیارت اربعین غسل دارد؟ اگر دارد، آیا کفایت از وضو می کند؟

ص: 32

پاسخ: می توان به نیت زیارت امام حسین علیه السلام غسل کرد و کفایت از وضو نیز می کند.

43. خواندن نماز واجب با وضوی زیارت

سؤال: اگر برای رفتن به حرم مطهر و زیارت، وضو گرفته باشیم، آیا می توانیم با همان وضو نماز بخوانیم؟

پاسخ: با وضویی که به قصد طهارت گرفته شده می توان نماز خواند و هر کاری را به مانند لمس آیات قرآن - انجام داد.

44. وضو با آب معدنی نذر شده

سؤال: آیا گرفتن وضو با آب معدنی ای که برای زوار اربعین نذر شده و مشخص نگردیده که برای خوردن است یا کار مشخص دیگر، و نذر عام زوار می باشد، اشکال دارد؟

پاسخ: در صورت ضرورت مانعی ندارد.

45. وضو با آب آبردکن

سؤال: وضو گرفتن با آب سردکن اماکن مقدسه و غیر آن، چه حکمی دارد؟

پاسخ: جایز نیست.

46. غسل برای ورود به حرم ائمه علیهم السلام

سؤال: انجام غسل برای ورود به حرم ائمه معصوم علیهم السلام، چه حکمی دارد؟

پاسخ: در فرض سؤال، می تواند به قصد ثواب غسل کند.

حکم حائض و مستحاضه و جنب در حرم

47. ورود جنب و حائض به حرم و توقف در آن

سؤال: جنب و حائض تا کدام قسمت از صحن ها و رواق ها و حرم مطهر امامان معصوم علیهم السلام می توانند وارد شوند یا توقف کنند؟

پاسخ: توقف در قسمت هایی که مسجد است جایز نیست و احتیاط واجب این است که در حرم (محوطه اطراف ضریح) امامان علی توقف نکنند، ولی داخل شدن به رواق های اطراف ضریح و زیارت امامزادگان اشکالی ندارد.

48. توقف جنب و حائض در مسجد

سؤال: چنانچه فردی جنب یا حائض باشد، می تواند شب در مساجد بیتوته و توقف کند؟

پاسخ: نباید در مسجد توقف نماید، اما ماندن در قسمتی که حکم مسجد ندارد و معمولاً در مساجد برای افراد معذور در نظر گرفته می شود و یا ماندن در حسینیه اشکالی ندارد.

49. توقف سهوی جنب یا حائض در حرم ائمه معصوم علیهم السلام

سؤال: اگر جنب یا حائض از روی ناآگاهی یا فراموشی، داخل مسجد یا حرم امام معصوم شود، آیا گناه کرده است؟ تکلیفش چیست؟

پاسخ: در فرض سؤال، مرتکب گناه نشده، ولی باید هرچه زودتر خارج شود و از این به بعد رعایت کند.

50. وظیفه فردی که در مسجد محتلم شده

سؤال: اگر کسی در مسجد یا حرم امام معصوم خوابش ببرد و در خواب جنب شود، تکلیفش چیست؟

پاسخ: در فرض سؤال باید به محض بیدار شدن و اطلاع، از مسجد یا حرم ائمه معصوم علیهم السلام خارج شود.

51. توقف زن نفساء در حرم امامان معصوم علیهم السلام

سؤال: آیا زن نفساء می تواند در حرم امامان معصوم علیهم السلام توقف کند؟

پاسخ: توقف در قسمت هایی که مسجد است جایز نیست و احتیاط واجب این است که در حرم (محوطه اطراف ضریح) امامان علیهم السلام نیز توقف نکند، ولی داخل شدن به رواق های اطراف ضریح اشکالی ندارد.

52. توقف زن مستحاضه در مسجد و حرم ائمه علیهم السلام

سؤال: آیا زن مستحاضه می تواند در مسجد توقف داشته باشد؟ در حرم ائمه علیهم السلام چطور؟

پاسخ: رفتن به مسجد و حرم ائمه معصوم علیهم السلام و توقف در آنها، برای زن مستحاضه قلیله حرام نیست و زن مستحاضه کثیره در صورتی مجاز به این کار است که غسل های روزانه را انجام داده باشد.

53. زیارت امامزادگان برای زن حائض

سؤال: آیا زن حائض می تواند به زیارت امامزادگان علیهم السلام برود؟

پاسخ: زیارت امامزادگان اشکالی ندارد، ولی توقف در قسمت هایی که مسجد است جایز نیست.

54. زیارت امامزادگان برای جنب

سؤال: آیا شخص جنب می تواند به زیارت امامزادگان علیهم السلام برود؟

پاسخ: زیارت امامزادگان اشکالی ندارد، ولی توقف در قسمت هایی که مسجد است جایز نیست.

55. وظیفه شخص در صورت نبود آب برای غسل واجب

سؤال: اگر زن حائض یا مستحاضه در مسیر پیاده روی پاک شود

و یا فردی جنب گردد و آب مناسب برای غسل نداشته باشد، تکلیف چیست؟

پاسخ: در فرض سؤال، در صورت تنگی وقت، تیمم بدل از غسل کند.

نماز زائران

56. نماز زائران اربعین

سؤال: افرادی که در ایام اربعین، پیاده به کربلا می روند، نمازشان چگونه است؟

پاسخ: نماز آنها در بین راه شکسته است و زمانی که وارد عراق و کربلا نیز شدند شکسته می باشد، مگر این که ده روز در کربلا توقف داشته باشند و در ضمن، در چهار محل مسافر مخیر است که نماز را تمام بخواند یا شکسته: «شهر مکه»، «شهر مدینه» (در این دو شهر تفاوتی بین شهر قدیم و جدید نیست)، «مسجد کوفه» و «حرم حضرت سید الشهداء» و منظور از حرم، زیر گنبد و رواق هاست. البته افضل در این موارد، نماز تمام است.

57. نماز زائران در حرم ها و مسجد کوفه

سؤال: آیا در حرم امام حسین علیه السلام و رواق های آن و در مسجد کوفه، نماز کامل است؟

ص: 37

پاسخ: در چند محل مسافر مخیر است که نماز را تمام بخواند یا شکسته، از جمله:

- «مسجد کوفه» که حکم در تمام مسجد جاری است و تفاوتی میان بخش قدیم و قسمت توسعه یافته امروز نیست.

- «حرم حضرت سید الشهداء علیه السلام» که منظور زیر گنبد و رواق هاست (فقط رواق های قدیم و ساختمان های قدیم، و رواق جدید و حیاط و صحن را شامل نمی شود).

58. نماز افرادی که حداقل یک ماه کامل در عراق اقامت دارند

سؤال: نماز افرادی که تمام ماه محرم و صفر یا قسمت عمده این دو ماه یا یک ماه صفر را در عراق حضور دارند و در واقع به صورت مستمر بین شهرهایی که اماکن متبرکه و حرم های مطهر در آنهاست، تردد می کنند، چه حکمی دارد؟

پاسخ: در فرض سؤال، چنانچه کثیر السفر نباشند نماز آن ها شکسته است، مگر این که حداقل ده روز پشت سرهم یک جا بمانند، که در این مدت نماز کامل است.

در یکی از این چهار حالت، کثیر السفر می شود و نماز و روزه اش در بین راه و مقصد کامل است: 1. در مدت زمان یک ماه، هر روز (هرچند بدون جمعه ها) رفت و آمد کند. 2. در مدت زمان 45 روز، 5 روز در هفته رفت و آمد کند. 3. در مدت زمان دو

ماه و بیشتر، حداقل سه روز در هفته (یا 12 روز در ماه) رفت و آمد کند. 4. در مدت حداقل دو ماه و کمتر از دو سال، حداقل سه روز در هفته در جایی بماند.

59. نماز افرادی که ده روز در عراق اقامت دارند

سؤال: نماز افرادی که به مدت ده روز در عراق حضور دارند چه حکمی دارد؟

پاسخ: در صورتی که ده روز پشت سر هم یک جا بمانند، نمازشان کامل است.

60. بیدار کردن همراهان برای اقامه نماز

سؤال: بیدار کردن همراهان برای نماز جایز است؟

پاسخ: در صورتی که بیدار نکردن باعث وهن نماز شود و یا از شما خواسته باشند که آنها را بیدار کنید، باید این کار را انجام دهید.

61. نیت نماز مسافر

سؤال: در مسافرت، نمازهای شکسته را به چه نیتی باید بخوانیم، مثلاً- بگوییم: چهار رکعت نماز ظهر، یا دو رکعت نماز ظهر، یا چهار رکعت نماز ظهر شکسته؟

پاسخ: به زبان آوردن نیت نماز لازم نیست. بنابراین، هنگامی که

مسافر برای خواندن نماز ظهر یا عصر یا عشا به نماز می ایستد و تکبیر می گوید و به قصد قربت، نماز را دو رکعتی می خواند، صحیح است؛ ولی اگر بخواهد نیت را به زبان آورد، می تواند بگوید: «نماز ظهر به جا می آورم، قربه الی الله» یا «دو رکعت نماز ظهر به جا می آورم، قربه الی الله» یا «نماز ظهر شکسته به جا می آورم، قربه الی الله».

62. ایستادن مسافر در صف اول جماعت

سؤال: آیا شخصی که مسافر است می تواند در صف اول جماعت بایستد؟

پاسخ: سزاوار است در صف های بعدی بایستد. در ضمن، اگر یک یا چند قدم میان امام و مأوموم یا مأومومین با یکدیگر فاصله باشد، به طوری که به آن جماعت گویند مانعی ندارد، بنابراین فاصله شدن یک یا دو نفر که نماز نمی خوانند مانعی ندارد، ولی مستحب است صفوف کاملاً به یکدیگر متصل باشد.

دهد

63. اقتدای مسافر به حاضر

سؤال: اقتدای فردی که مسافر است (نماز او شکسته است) به امامی که نماز او کامل است چه حکمی دارد؟

پاسخ: اقتدا کردن کراهت دارد، البته منظور از کراهت در

ص: 40

اینجا کمتر بودن ثواب است، وگرنه نماز جماعت در هر صورت ثواب دارد.

64. تعطیل کردن زیارت و عزاداری برای اقامه نماز جماعت

سؤال: در ایام عزاداری های مهم (مانند تاسوعا و عاشورا و 28 صفر) که مردم هنگام نماز ظهر و عصر در نهایت شور عزاداری هستند، عزاداری تعطیل و نماز جماعت برپا می شود؟ آیا از لحاظ شرعی جایز است که عزاداری سیدالشهدا (که بقای اسلام و تشیع متوقف بر آن، و یکی از مهم ترین فرایض است) تعطیل شود و از شور بیفتد و وقت آن فوت شود و نماز جماعت که وقت آن وسیع است اقامه گردد؟

پاسخ: با توجه به اهمیت فوق العاده ای که نماز، به ویژه به صورت جماعت دارد، چند دقیقه تعطیل کردن زیارت یا عزاداری برای نماز اشکالی ندارد، بلکه کار خوبی است، خداوند از شما قبول فرماید!

65. اتصال در نماز جماعتی که برخی از مأمومین مسافرنند

سؤال: در مکان هایی مانند حرم که مسافران نیز در نماز جماعت شرکت دارند و بعد از رکعت دوم سلام داده و نمازشان را تمام می کنند، ادامه نماز به جماعت، بعد از قطع اتصال صحیح است یا

ص: 41

خودبه خود فرادا می شود و آیا اتصال مجدد بعد از اقتدای آنها پیش از رکوع رکعت سوم برقرار نمی گردد؟

پاسخ: جماعت کسانی که اتصال آنها قطع شده، خودبه خود تبدیل به فرادا می شود و به صورت فرادا صحیح است و اتصال بعدی فایده ای ندارد.

66. قرار گرفتن قسمتی از صف مردان پشت صف زنان

سؤال: اگر بر اثر شلوغی، صف جماعت مردان به گونه ای طولانی باشد که قسمتی از آن پشت سر صف زنان قرار گیرد، نماز آنها چه حکمی دارد؟

پاسخ: در صورتی که فاصله صف مردان از جلو با صف زنان کمتر از 5 متر باشد نماز آنان باطل است، مگر در جاهایی که از دحام زیاد است، مانند حرم پیامبر و حرم امام رضا و مصلاهای نماز جمعه و مانند آن.

67. اولویت نماز در مراسم پیاده روی

سؤال: در مراسم پیاده روی اربعین آیا افراد مجاز هستند بدون اعتنا به اذان و نماز با وجود برپایی نمازهای جماعت در اکثر موكب ها، همچنان به پیاده روی ادامه دهند به این قصد که نمازشان را در مقصد مورد نظر می خوانند؟

پاسخ: احترام نماز اولویت دارد.

ص: 42

68- نماز کسی که از غیر قانونی بودن سفر بدون ویزا اطلاع ندارد

سؤال: آیا نمازهایی که شخص، بدون اطلاع از غیر قانونی بودن سفر خود، در عراق خوانده، قضا دارد؟

پاسخ: در صورتی که اطلاعی از حرام بودن سفر بدون ویزا به عراق نداشته و حکم را نمی دانسته، نمازهای چهار رکعتی ای که شکسته خوانده، قضا ندارد.

روزه در سفر زیارتی

69. روزه گرفتن در روز اربعین

سؤال: روزه گرفتن در روز اربعین برای زائران و مسافران اربعین چه حکمی دارد؟

پاسخ: در سفر نمی توان روزه گرفت، اما روزه گرفتن در این روز برای افرادی که مسافر نیستند مستحب است.

70. نذر روزه روز اربعین

سؤال: آیا فردی که قصد دارد به پیاده روی اربعین برود می تواند نذر کند که در روز اربعین روزه بگیرد؟

پاسخ: اگر نذر کند در سفر روزه بگیرد یا فلان روز را روزه بگیرد، چه در سفر باشد، چه در وطن، این نذر اشکال دارد.

71. نحوه مصرف نذر برای حرم یا امام علیه السلام

سؤال: نذری که برای حرم امامان و امامزادگان یا خود امام و امامزاده شده است، چگونه باید مصرف شود؟

پاسخ: اگر چیزی برای حرم یکی از امامان یا امامزادگان نذر کند، باید آن را به مصارف حرم برساند، از قبیل تعمیرات و فرش و روشنایی و خدماتی که مشغول خدمت هستند و مانند آن، ولی اگر چیزی برای خود امام یا امامزاده نذر کرده، بی آنکه نام حرم را ببرد، می تواند علاوه بر اموری که ذکر شد، برای مجالس عزاداری و سوگواری یا نشر آثار آن بزرگواران، یا کمک به زوار آنها یا هر کار دیگری که نسبتی با آنها دارد مصرف کند.

72. نذر صحیح برای عزاداری

سؤال: روش نذر صحیح برای مراسم بزرگ عزاداری امام حسین علیه السلام چگونه است؟

پاسخ: باید نذر کنند که برای رضای خدا به مراسم حسینی، فلان کمک را می کنند، و نذر برای پرچم و امثال آن صحیح نیست، بلکه باید برای خدا و به قصد کمک به عزای صاحب پرچم، یعنی امام حسین علیه السلام و یارانش باشد.

73. تغییر نذر

سؤال: آیا می توان نذر را تغییر داد؟

پاسخ: چنانچه صیغه نذر را - به هر زبانی - خوانده باشد (مثلا گفته باشد: نذر می کنم اگر حاجتم را گرفتم فلان کار را انجام دهم) جایز نیست و اگر نخوانده است مانعی ندارد.

74. ناتوانی در عمل به نذر

سؤال: وظیفه کسی که توانایی انجام نذر را ندارد چیست؟

پاسخ: اگر شخصی قادر به ادای نذر نیست، هر مقدار که می تواند، به آن عمل کند، یا کاری را که نزدیک و شبیه آن باشد انجام دهد و اگر اصلا قادر به انجام آن نیست، از او ساقط می شود.

75. نذرهای سنگین سؤال: آیا این صحیح است که مورد نذر حتما باید امر مهم و طولانی مدت باشد؟

پاسخ: نذرهای مقطعی و محدود مانعی ندارد، ولی نذرهای سنگین و طولانی مکروه است چرا که مشکلات مهمی در زندگی ایجاد می کند و اگر آن قدر سنگین باشد که رجحان شرعی نداشته باشد باطل است، برای مثال: نذر کند که تمام عمرش را روزه بگیرد یا 10 میلیون صلوات بفرستد. در چنین مواردی نذر منعقد نمی شود.

ص: 45

76. نذر برای دیگران

سؤال: آیا می توان برای دیگران نذر کرد؟ مثلاً بگوییم: اگر فلان حاجت من یا فلان فرد برآورده شد آن فرد این کار را انجام دهد؟

پاسخ: هیچ شخصی نمی تواند با نذرکردن، کاری را بر دیگران واجب کند، و چنین نذرهایی باطل است.

77. فراموشی نذر

سؤال: اگر کسی نوع یا مقدار نذر را فراموش کرده باشد، تکلیفش چیست؟

پاسخ: در صورتی که نوع نذر را فراموش کرده باشد و یا بین چند مورد شک دارد و نمی تواند احتیاط کند و به تمام موارد عمل نماید، بین مواردی که احتمال می دهد، قرعه می زند و طبق آن عمل می کند. در صورت شک یا فراموشی مقدار نذر، آن مقدار که یقینی است، به جا آورد.

78. نذر زن بدون اجازه شوهر

سؤال: آیا زن باید برای نذر کردن از همسرش اجازه بگیرد؟

پاسخ: نذر زن اگر مزاحم حقوق شوهر باشد بی اجازه او باطل است و اگر مزاحم نباشد احتیاط مستحب این است که با اجازه او باشد.

سؤال: آیا نذر شمع صحیح است؟

پاسخ: با توجه به این که در گذشته روشنایی اماکن و امامزاده ها با شمع بوده و اکنون این مطلب از بین رفته، نذر شمع رجحانی ندارد.

80. شک در محل مصرف نذر

سؤال: شخصی نذری کرده و مقدار نذر را می داند، ولی در مورد محل و مکان مصرف نذر، بین یکی از این سه مکان مردد است: حرم امام حسین علیه السلام، حرم حضرت عباس علیه السلام و حرم امیرالمؤمنین علیه السلام، تکلیف این شخص چیست؟

پاسخ: اگر مبلغ نذر جزئی است، احتیاط این است که در هر یک از سه مکان، آن مقدار را مصرف کند و اگر مبلغ و مقدار قابل توجهی است، می تواند قرعه بزند و مطابق آن عمل کند.

81. استفاده از نذورات موکب ها برای فرستادن خدمه به زیارت

سؤال: در اربعین حسینی در موکب هایی که در نجف، کربلا و مسیر حرکت زائران حسینی برپا می شود، تعدادی از زائران به عنوان خدمه به صورت ثابت خدمت رسانی می کنند. از آنجا که بیشتر این افراد از اقشار کم درآمد بوده و از طرفی زائر اربعین نیز محسوب می شوند، آیا می توان برای تهیه ویزا و هزینه رفت

و برگشت آنها، از نذورات مردمی، که برای مراسم اربعین حسینی اهدا می شود استفاده کرد؟

پاسخ: اشکالی ندارد.

82. سپرده گذاری باقی مانده نذورات مردمی

سؤال: من با چند نفر از دوستان برای ایام اربعین پولی را جمع کرده ایم که مقداری از آن باقی مانده و تا اربعین دیگر بلااستفاده است و فقط به شرط استفاده در اربعین جمع شده است؟

1. آیا می شود این پول را به عنوان سپرده در بانک گذاشت و از سود حاصل از آن برای اربعین سال دیگر استفاده کرد؟

2. آیا می توان آن را در حساب قرض الحسنه بانک گذاشت؟

پاسخ: در همان روز و شب اربعین در مناطق دیگر مصرف شود و تأخیر نشود و اگر ممکن نبود، در محل مطمئنی بگذارند.

83. مصرف باقی مانده نذورات اربعین

سؤال: مقداری پول و اجناس که مردم برای برگزاری مراسم اربعین نذر کرده اند، باقی مانده است، وظیفه ما چیست؟

پاسخ: نذورات اضافه را براساس نزدیک ترین روش به آنچه نذر کرده اند صرف کنند و در مورد نذورات فاسد شدنی می توانید در مجالس دیگر مصرف کنید و اگر آنها هم نیاز ندارند، آن را

بفروشید و پول آن را در مجالس صرف کنید.

84. مصرف باقی مانده هدایای اربعین

سؤال: مقداری پول و اجناس که مردم برای برگزاری مراسم اربعین اهدا کرده اند، باقی مانده است، وظیفه ما چیست؟

پاسخ: در همان روز و شب اربعین در مناطق دیگر مصرف شود و تأخیر نشود و اگر ممکن نبود، در محل مطمئنی بگذارند.

85. نذر برای موکبی که بعداً منحل شد

سؤال: اگر شخصی نذر شرعی کرده باشد که به موکبی خاص کمک نماید، اما آن موکب منحل شده و برپا نگردد، وظیفه شخص چیست؟ آیا نذر او ساقط است یا باید به موکب های دیگر کمک کند؟

پاسخ: نذر او ساقط است.

اموال حرم

86. خارج کردن مهر یا قرآن از حرم ائمه معصوم علیهم السلام

سؤال: بردن مهر یا قرآن یا کتاب دعا از حرم مطهر برای تبرک چه حکمی دارد؟

پاسخ: این کار جایز نیست و باید به صورت جدی اجتناب شود.

87. گرو نگه داشتن اموال حرم ائمه معصوم عليهم السلام برای گرفتن حاجت

سؤال: فردی حاجتی دارد و عده ای به او گفته اند که از حرم ائمه معصوم عليهم السلام چیزی مانند تسبیح یا مهر بردار و به عنوان گرو نگه دار تا زمانی که حاجت بگیری و بعد، چند برابر آن را برای حرم خریداری کن؛ آیا این کار صحیح است؟

پاسخ: این کار جایز نیست و چنین چیزی در شرع وارد نشده است. برای گرفتن حاجت، به خود ائمه معصوم عليهم السلام متوسل شوند و سعی کنند تمام نمازها، به ویژه نماز صبح را اول وقت به جا آورند و پس از نماز صبح دست راست را بر سینه نهاده، هفتاد مرتبه ذکر «یا فتاح» را تکرار کنند، سپس 110 مرتبه صلوات بفرستند و گاهی نیز ذکر «لا حول ولا قوه الا بالله» را تکرار نمایند و هر روز، هر چند به مقدار کم، صدقه دهند. ما نیز برای حل مشکل شیعیان دعا می کنیم.

88. وظیفه افرادی که مهر یا تسبیح را از اماکن موقوفه خارج کرده اند

سؤال: حکم افرادی که مهر یا تسبیح یا دیگر چیزهای وقف شده برای مسجدی را بر می دارند، چیست؟

پاسخ: چنانچه می توانند، هر طور شده، حتی با کمک افراد دیگر آن را بازگردانند، ولی اگر به هیچ عنوان ممکن نیست، قرار دادن در مسجد دیگری برای استفاده در همان مورد اولویت دارد.

89. استفاده از کفشی که جای کفش برده شده جا مانده است

سؤال: در سفر اربعین کفش هایم را در حرم برداشته بودند و کفشی شبیه کفش خودم به جا مانده بود و من آن را پوشیدم. اکنون تکلیف بنده چیست؟

پاسخ: هرگاه کفش کسی را ببرند و کفش دیگری به جای آن بگذارند، چنانچه بدانند کفشی که مانده مال کسی است که کفش او را برده و این کار به عمد انجام شده و دسترسی به آن شخص نیست، می تواند آن را به جای کفش خود بردارد و چنانچه دسترسی به حاکم شرع دارد، از او اجازه بگیرد و هرگاه قیمت آن از کفش خودش بیشتر باشد، باید هر وقت صاحب آن پیدا شد زیادی قیمت را به او بدهد و اگر از پیدا شدن او مأیوس شود زیادی را از طرف صاحبش صدقه دهد، ولی اگر یقین دارد یا احتمال می دهد کفشی که مانده مال کسی نیست که کفش او را برده، چنانچه از پیدا کردن صاحب آن مأیوس باشد باید آن را صدقه دهد.

90. اشیای گم شده بدون نشانه

سؤال: اگر در مسیر سفر اربعین، برای مثال، در موبک ها یا بین راه، شیئی را پیدا کردیم که نشانه و علامتی ندارد تا بدانیم متعلق به کیست، تکلیف چیست؟

ص: 51

پاسخ: اگر نشانه ای ندارد که با آن صاحبش معلوم شود احتیاط واجب آن است که از طرف صاحبش آن را صدقه دهد و اگر خود او مستحق است می تواند بردارد و اگر مال مهمی باشد احتیاط آن است که از حاکم شرع اجازه بگیرد.

91. اشیای گم شده با نشانه

سؤال: اگر در سفر اربعین، مثلاً در موکب ها یا بین راه، شیئی را پیدا کردیم که نشانه ای دارد تا صاحبش را پیدا کنیم، تکلیف چیست؟

پاسخ: اگر نشانه ای دارد که با آن صاحبش معلوم شود، ولی قیمت آن کمتر از یک درهم (دو و نیم گرم نقره، معادل حدود 5 هزار تومان) است، چنانچه صاحبش معلوم باشد نمی تواند بدون رضایت او بردارد و اگر صاحبش معلوم نباشد می تواند بردارد و تملک کند. اما اگر قیمتش به اندازه یکدرهم یا بیشتر است، باید برای یافتن صاحبش به مدت یک سال تلاش و کوشش کند، چنانچه در این بین، از یافتن صاحبش مأیوس شد می تواند آن شیء و یا معادل مبلغ آن را به نیت صاحب اصلی به فقیری صدقه دهد.

متفرقه

92. اسراف در مراسم اربعین

سؤال: گاهی در مراسم اربعین دیده می شود که برخی افراد چند

ص: 52

پرس غذا را از یک موکب یا موکب های مختلف دریافت می کنند، و معمولاً قسمت عمده این غذاها دور ریخته می شود. این کار چه حکمی دارد؟

پاسخ: هرگونه اسراف در این سفر، مانند مواقع دیگر، از نظر شرعی حرام است.

93. تکلیف مدیر کاروان درباره زیارت قبل از اربعین به دلیل ازدحام

سؤال: مدیر کاروان پیاده اربعین حسینی هستیم. اگر هنگام ثبت نام گفته باشیم که روز اربعین کربلا هستیم یا زائران به این نیت ثبت نام کرده باشند، و قبل از اربعین وارد کربلا شویم آیا ماندن تا روز اربعین برای زیارت اربعین ضروری است، یا به دلیل ازدحام جمعیت در کربلا، می شود قبل از اربعین زیارت انجام داد و به ایران بازگشت؟

پاسخ: در صورتی که اجتماع آنها در یک روز، سبب مشکلاتی می شود و نیت زائر، واقع درک اربعین باشد، ثواب اربعین را دارد. بنابراین در صورت رضایت افراد کاروان، مانعی ندارد.

94. توهین پلیس به زائران

سؤال: توهین و زدن زائران امام حسین علیه السلام توسط پلیس چه حکمی دارد؟

ص: 53

پاسخ: زائران حضرت سید الشهداء علیه السلام محترم اند و باید احترام آنها را حفظ کرد، ولی خود زائران نیز باید احترام خود را حفظ کرده و بدون ویزا نروند.

95. بیمه زائران اربعین

سؤال: با توجه به وجود مخاطرات و تهدیدات پیش روی زائران حضرت ابا عبدالله الحسین علیه السلام در مراسم اربعین حسینی و با عنایت به اشتیاق وافر دوستداران آن حضرت به شرکت در این گردهمایی عظیم، خواهشمند است نظر معظم له را در خصوص بیمه زوار اربعین بیان فرمایید.

پاسخ: اگر بیمه عادلانه باشد کار خوبی است، ولی بیمه عادلانه این است که حوادثی که تخمین زده می شود، بیش از مجموع مبلغی که می گیرند هزینه نداشته باشد، ولی معروف است که آنچه می گیرند، بیشتر است؛ سزاوار است مسئولان به مردم شفاف و صادقانه پاسخ گویند.

96. پوشیدن لباس سیاه تا اربعین

سؤال: آیا پوشیدن لباس سیاه تا اربعین مستحب است؟

پاسخ: به عنوان تعظیم شعائر مانعی ندارد.

97. اجرای سرود با آهنگ غیر لهوی در حیاط حرم

سؤال: اجرای سرود با آهنگ غیر لهوی در حیاط حرم مطهر، مثلاً برای معصومین علیهم السلام و یادبود شهدا چه حکمی دارد؟

پاسخ: استفاده از انواع آهنگ و ابزار موسیقی در مساجد، حسینیه ها و حرم معصومان علیهم السلام اشکال دارد.

98. برداشتن اجناس از مغازه ها در مسیر پیاده روی

سؤال: در مسیر پیاده روی اربعین برخی زوار کالاهایی از مغازه های بین راه بر می دارند بدون اینکه مبلغ آن را بپردازند. این کار چه حکمی دارد؟

پاسخ: تا زمانی که یقین به رایگان بودن اجناس ندارند باید مبلغ آن را بپردازند.

99. استفاده از وسایل نقلیه کرایه ای

سؤال: در مراسم اربعین، برخی عراقی ها با وسایل نقلیه خود به صورت رایگان اقدام به جابه جایی زائران می نمایند و در این بین برخی زوار از تاکسی ها و اتومبیل های مسافرکش استفاده کرده و از دادن کرایه به آنها خودداری می نمایند. این کار چه حکمی دارد؟

پاسخ: باید کرایه آنها را بپردازند.

ص: 55

100. کار در روز اربعین سؤال: کار کردن در روز اربعین ایرادی دارد؟

پاسخ: کار کردن در این روز حرام نیست، اما مناسب است زمانی را جهت شرکت در عزاداری اختصاص دهید.

101. اسباب کشی در ایام اربعین

سؤال: آیا اسباب کشی در ایام اربعین اشکالی دارد، یا نوعی بی احترامی محسوب می شود؟

پاسخ: مانعی ندارد، اما بهتر است قبل از انجام آن در این ماه، مقداری صدقه دهید.

102. صحت اعمال در صورت ترک واجبات

سؤال: افرادی هستند که ادعای مسلمانی دارند و انفاق و احسان می کنند و در ایام محرم، سوگواری و عزاداری کرده و نذری می دهند، ولی نمازهای روزانه خود را نمی خوانند. آیا اعمال آنها صحیح بوده و مورد قبول حق تعالی قرار می گیرد؟

پاسخ: اعمالشان باطل نیست، ولی کم ارزش است.

103. بستن نخ به اماکن متبرکه

سؤال: بستن نخ به ضریح امامان معصوم علی و درهای حرم و مساجد چه حکمی دارد؟

پاسخ: این کار جزء خرافات است، از آن بپرهیزید.

سؤال: قمه زدن و یا زنجیر زدن با زنجیری که چاقو یا تیغ دارد و منجر به زخمی شدن بدن و جاری شدن خون می گردد، چه حکمی دارد؟

پاسخ: عزاداری خامس آل عبا علیهم السلام از مهم ترین شعائر دینی، و رمز بقاء تشیع است و باید هرچه باشکوه تر برگزار شود. شکی نیست کسانی که قمه می زنند به خاطر احساسات مذهبی و عشق به امام حسین علیه السلام است، ولی باید توجه داشت که این کار در حال حاضر خسارات بسیاری بر ما وارد کرده و دشمنان به وسیله آن سعی دارند شیعه را در جهان، منفور کنند. بنابراین در این زمان لازم است از این کار خودداری شود. به طور کلی، آسیب رساندن به بدن و آنچه سبب وهن مذهب باشد جایز نیست، چه از طریق قمه زنی باشد و چه زنجیرهای تیغ دار. به جای این کار، خون خود را به مراکز اهدای خون دهند، ما نیز برای همه آنها دعا می کنیم.

سؤال: منظور از «وهن مذهب» که در عزاداری و قمه زنی گفته می شود، چیست؟

پاسخ: یعنی به مذهب توهین شود و آن را در نظرها کوچک کند.

106. اصرار برای رساندن دست به ضریح

سؤال: برخی از زوار اصرار دارند که دست خود را به ضریح حرم مطهر برسانند حتی اگر جمعیت زیادی اطراف ضریح باشد، آیا این کار صحیح است؟ معظم له چه توصیه ای برای این اشخاص دارید؟

پاسخ: بهتر است اصراری بر این کار نداشته باشند.

107. گرانی در ایام زیارت اربعین

سؤال: چرا با گرانی هایی که در آستانه و ایام اربعین رخ می دهد، مانند کرایه اتوبوس یا هزینه ویزا و پاسپورت، برخورد نمی شود؟ مرجع عالی قدر! اقدامی کنید!

پاسخ: شکی نیست که دولت باید تا آنجا که ممکن است رعایت حال زوار را بنماید، اما توجه داشته باشید که زیارت اربعین هزینه های زیادی نیز برای دولت دارد.

108. ویژگی های مجالس عزاداری

سؤال: عزاداری مطلوب برای اهل بیت علی چه ویژگی هایی دارد؟

پاسخ: در این مراسم قبل از هر چیز باید خطبای محترم و مداحان عزیز، اهداف سالار شهیدان و یاران شجاعش را از

این قیام خونین تشریح کنند، سپس به سوگواری پردازند، و عزاداری‌ها باید به همان شکل سنتی و خالی از پیرایه و با خلوص نیت انجام شود.

ولی عزاداران محترم (خطبا و مداحان و آحاد مردم سوگوار) باید از سه کار پرهیز کنند:

الف) کلمات غلوآمیز که ائمه هدی علیهم السلام یا بزرگان شهدا را هم ردیف خداوند قرار می‌دهد. ب) اعمالی که سبب وهن مذهب در نظر دوست و دشمن می‌شود. ج) رسانیدن آسیب جدی به بدن.

و سزاوار است مداحان عزیز مانند خطبای محترم، دوره آموزشی داشته باشند و از روش‌های سنتی پیروی کنند.

109. توصیه معظم له به عزاداران

سؤال: شکی نیست که عزاداری برای حضرت سیدالشهدا علیه السلام مایه افتخار همه ما شیعیان است، ولی بعضی درباره نحوه عزاداری سؤالاتی می‌کنند و گروهی از دشمنان سعی می‌نمایند با شایعه پراکنی، میان عزاداران اختلاف ایجاد کنند. تقاضا می‌شود به طور شفاف نحوه عزاداری آن سرور آزادگان را برای ما روشن فرمایید.

پاسخ: به یقین مراسم با عظمت حسینی از افضل شعائر اسلامی است که از ائمه اهل بیت علیهم السلام به ما رسیده و شاید هنوز زود است که عظمت عاشورای حسینی را درک نماییم و به عمق آن برسیم.

ص: 59

این مراسم در طول تاریخ، حافظ مذهب ما بوده است. پیروزی انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و پیروزی حزب الله در جنوب لبنان و موفقیت بزرگ شیعیان عراق، همه در سایه آن صورت گرفت و اگر این عاشوراها و عزاداری ها نبود امروز ایران، عراق و لبنان رنگ دیگری داشتند.

جاذبه این مراسم به قدری است که هر سال، جمعیت چندین میلیونی زائران حسینی در اربعین در تاریخ کربلا ثبت می شود.

اینجانب هنگامی که صحنه تکان دهنده حرکت زوار را دیدم که با پای برهنه و همراه کودکان خردسال و شیرخوار به سوی آن مقصد عاشقان در حرکت اند، آرزو کردم که ای کاش من نیز در میان آنها بودم.

به همین دلیل دشمنان می کوشند آن را تضعیف یا کم رنگ کنند یا با خرافات بیامیزند و از عظمت آن بکاهند، که در این راستا لازم میدانم همه عزیزان را به نکات زیر توجه دهم:

1. ما در زمانی زندگی می کنیم که بیش از هر زمان دیگر، به وحدت و آرامش نیاز داریم. کشورهای اروپایی دست به دست هم داده اند که به ساحت قدس پیامبر اسلام صلی الله علیه واله اهانت کنند. اسرائیل پیوسته مسلمانان فلسطین را به خاک و خون می کشد و با کمک آمریکا، برای نابودی حزب الله در لبنان نقشه طرح می کند.

در عراق، همه روزه برادران و خواهران ما به دست وهابیان

متعصب شهید می شوند و ابرقدرتها برضد کشور ما، تنها حکومت اسلامی شیعه در جهان، شب و روز توطئه می کنند.

کدام عقلی اجازه می دهد که در چنین شرایطی به شایعات دامن بزنییم و اختلاف تازه ای بیفکنیم و آب به آسیاب دشمن بریزیم و از مقابله با آن خطرات عظیم دور بمانیم؟

2. البته به کوری چشم دشمنان، مراسم عزاداری باید با شور و شکوه هرچه تمام تر و در اوج عظمت و هر سال بهتر از سابق برگزار شود و هر کاری که عظمت این مراسم را مخدوش می کند محکوم گردد. محال است کسی شیعه باشد و خواهان عظمت این مراسم نباشد.

اما نحوه عزاداری ها، باید به همان صورت سنتی و براساس دستورات ائمه هدی علیهم السلام با راهنمایی علمای محترم بلاد صورت گیرد و پرچم های حسینی همه جا در اهتزاز باشد. دسته جات سینه زنی و زنجیر زنی با نظم و شکوه، در هر کوی و برزن به راه افتد، ولی مراقب باشند افراد ناآگاه تعبیرات کفرآمیز و آمیخته با غلو بر زبان جاری نکنند و عزاداران آسیب جدی به بدن خود نرسانند و کاری که در نظر عموم مردم موجب وهن مذهب است انجام ندهند تا بهانه به دست دشمن نیفتد و بدخواهان مایوس شوند.

3. سزاوار است خطبای محترم در خطابه های خود و مداحان عزیز در اشعار حماسی و شورانگیز خویش، برای وحدت صفوف بکوشند و اهداف سید مظلومان و سالار شهیدان را که «دادن آگاهی

به مردم و نشر احکام قرآن، کسب عزت، شرف، آزادی، امر به معروف و مبارزه با ظلم و فساد» است، روشن سازند، و چه خوب است که این اهداف با شواهد تاریخی در کتب درسی مدارس و دانشگاه ها ثبت شود و جوانان عزیز، مصداق زنده «عارفا بحقه» گردند.

4. اینجانب به سهم خود از تمام کسانی که در این دو ماه عزیز دسته جات و مجالس حسینی را با روش های مختلف گرم نگاه می دارند و در این راه زحمت ها می کشند تشکر می کنم و سربلندی ملت عزیزمان را در سایه لطف خداوند و زیر لوای پرافتخار سالار شهیدان و توجهات و عنایات حضرت ولی عصر - ارواحنا فداه - از خداوند متعال خواهانم و از همه می خواهم که مراقب باشند کاری انجام نشود که عظمت مراسم عزاداری بسیار باشکوه امسال، با دامن زدن به اختلافات، تلخ گردد و دشمنان ما شاد شوند.

110. توصیه به مداحان

سؤال: چه توصیه ای به مداحان در مورد کیفیت اشعار، نوحه ها و مدیحه سرایی مناسب شئون اهل بیت علیهم السلام دارید؟

پاسخ: عزاداری ائمه اطهار علیهم السلام، به ویژه خامس آل عبا علیهم السلام، از افضل قربات است، و سرودن و خواندن اشعاری که حاکی از مظلومیت و زحمات و فداکاری آن حضرات باشد کار بسیار خوبی است، ولی باید از هرگونه کاری که باعث هتک حرمت آن

بزرگواران می شود و موجب وهن مذهب در نظر دیگران می گردد و یا به بدن آسیب می رساند پرهیز شود. همچنین تعبیراتی که در عرف، توهین آمیز است، مانند نسبت دادن سگ به خود، با صدای حیوانات درآوردن، هیچ کدام مناسب مجالس عزاداری نیست. باید به همه نصیحت کنند که از این امور، که باعث وهن این مراسم بزرگ می شود و موجب ناراحتی حضرت بقیه الله - عجل الله تعالی فرجه الشریف - می گردد، پرهیز کنند.

بیانیه های اربعین

111. خطاب به مردم عراق

اربعین در کربلا، پایگاه ایثار و حریت و شهادت، در طول تاریخ کربلا بی نظیر است و اجتماع پرشور و باشکوه آن غیر قابل توصیف است. در این اربعین مسلمانان غیور از سراسر عراق از مرد و زن و کودک و جوان، علاقه مذهبی و عشق خود را به امام حسین علیه السلام به نمایش گذاشته و دوست و دشمن را به حیرت انداخته اند. آفرین بر شما فرزندان عراق، فرزندان اسلام و فرزندان باوفای سالار شهیدان امام حسین علیه السلام.

به یقین این اجتماع پرشور شما دلیل بر وحدت صفوف و نشانه بیداری روح حریت و اخوت اسلامی شماست و موجب یأس دشمن از سیطره بر کشور عزیز عراق است. بحمدالله ملت مسلمان

عراق بعد از ده ها سال حکومت جبار و بی رحم بعثیان، آزادی خود را بازیافت.

ضمن تبریک این آزادی امیدواریم به هوش باشند تا اجانب و بیگانگان یا عوامل آنها بر جای جباران سابق نشینند، و حکومتی آزاد و مستقل در سایه ارزش های اسلامی و روحانیت عزیز عراق به دست فرزندان غیور این آب و خاک تشکیل شود، همان گونه که امیدواریم حوزه علمیه نجف اشرف، شوکت خود را در سایه مراجع معظم نجف و علما و فضلاء آن بازیابد و همچون سابق نورافشانی کند. دعای همه ما بدرقه راه شما، و پیروزی شما را از خداوند بزر خواهانیم.

112. در آستانه اربعین

حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی در تاریخ 1393/9/19 در ابتدای درس خارج فقه خود در مسجد اعظم قم گفتند: پیامبر اسلام می فرمایند: کسی که بابتی از علم را فرا گیرد تا اسلام را زنده کند، بین او و انبیای الهی در بهشت تنها یک درجه تفاوت است.

این حدیث مطالب بسیاری به ما می آموزد، از جمله این که اسلام گاهی در معرض خطر قرار می گیرد، در این هنگام عالمان دین باید قیام کنند و با علم خود برای نجات اسلام بکوشند.

حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی با بیان اینکه امروز

اسلام از داخل و خارج در معرض خطر است، تصریح کردند: در کدام زمان این همه شبکه ها، ماهواره ها، رسانه ها و فضاهای مجازی این گونه بر ضد اسلام فعالیت و تبلیغ می کردند؟ در حال حاضر شب و روز هزاران رسانه و سایت بر ضد اسلام تبلیغ می کنند و در چنین شرایطی باید بدانیم که ما نیز وظایفی داریم.

اسلام این ظرفیت را دارد که با تبلیغ معارفش در هر زمانی زنده باشد، اما مدافعان و مبلغانی می خواهد که بتوانند در هر زمانی اسلام را احیا کنند. امروز، اسلام - اعم از اصول و فروع دین و اخلاق - در معرض هجوم دشمنان است، در چنین شرایطی علما، فضلا و افرادی که توان تبلیغ دارند، باید در احیای دین بکوشند.

معظم له افزودند: برخی می گویند با توجه به حجم زیاد تبلیغات دشمن، تأثیر چندانی ندارد، اما ما معتقدیم تأثیر درجاتی دارد و روایات دینی تأکید می کند که اگر بدعتی ظاهر شد، بر علمای دین واجب است که علم شان را ظاهر کنند و به دفاع از دین بپردازند.

البته ما معتقدیم که امروز گوش شنوا برای شنیدن اسلام و معارف غنی آن فراوان است، بر فرض که این گونه نباشد، باید سکوت را شکست و جواب شبهات را داد.

حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی نسبت به بروز انحرافات در عزاداری ها هشدار دادند: برخی بدعت ها به عزاداری امام حسین علیه السلام نیز سرایت کرده است؛ برای اصلاح این وضعیت باید عزاداری ها را به همان شکل سنتی و اصیل حفظ کرد.

ایشان در بخش دیگری از سخنان خود، شکوه راهپیمایی اربعین حسینی زائران اباعبدالله علیه السلام را مورد توجه قرار دادند و با بی نظیر خواندن آن فرمودند: سوگواران حضرت سیدالشهدا از نجف و دیگر نقاط با پای پیاده به سمت کربلای معلی در حرکت هستند و غوغای عجیبی به پا کرده اند و باید این را حفظ کرد.

مراقب باشیم مبادا کسانی با بدعت ها و برنامه های نادرست خود این عظمت و شکوه را زیر سؤال ببرند. مراسم سوگواری امام حسین عل سرمایه بزرگی است که از آن می توان بسیار استفاده کرد؛ ما به چنین سرمایه ای افتخار می کنیم و معتقدیم که باید با تمام وجود از آن حراست و پاسداری کرد.

ص: 66

بخش دوم: چهل حدیث در مورد امام حسین علیه السلام

اشاره

30 حدیث از منابع شیعه

10 حدیث از منابع اهل سنت

ص: 67

1. زائر اهل بیت عليهم السلام زائر خداست

عَنْ زَيْدِ الشَّحَامِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام): «مَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع؟ قَالَ كَانَ كَمَنْ زَارَ اللَّهَ فِي عَرْشِهِ قَالَ قُلْتُ مَا لِمَنْ زَارَ أَحَدًا مِنْكُمْ قَالَ كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

زید شام از امام صادق علیه السلام نقل می کند که زائر ما اهل بیت، مانند کسی است که رسول الله صلی اله علیه واله را زیارت کرده باشد و زائر رسول الله صلی اله علیه واله زائر خدا در عرش اوست. (1)

2. وفا کردن به عهد با زیارت قبور ائمه عليهم السلام

عَنْ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَشَائِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَانِهِ وَشِيَعَتِهِ ، وَإِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ وَحُسْنِ الْأَدَاءِ زِيَارَةَ قُبُورِهِمْ ، فَمَنْ زَارَهُمْ رَغْبَةً فِي زِيَارَتِهِمْ وَتَصَدِيقًا بِمَا رَغِبُوا فِيهِ كَانَ أَنْتَهُمْ شُفَعَاءَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

ص: 69

از حسن بن علی الوشاء روایت شده که گفت: از حضرت ابی الحسن الرضا علیه السلام شنیدم که می فرمود: همانا برای هر امامی عهدی است بر گردن دوستان و شیعیان خود، و زیارت قبور ائمه، تمام کردن وفا به عهد، و نیکو ادا کردن حق ایشان است، پس هر کس ایشان را از روی میل و رغبت در زیارت ایشان و از روی تصدیق کردن به آنچه ایشان خواستند، زیارت کند، از کسانی باشد که امامان ایشان در روز قیامت شفیعان آنان باشند. (1)

3. زائر اهل بیت علیهم السلام، زائر پیامبر صلی الله علیه و آله

عَنْ زَيْدِ الشَّحَامِ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا لِمَنْ زَارَ أَحَدًا مِنْكُمْ؟ - كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

از امام صادق علیه السلام سؤال شد: ثواب کسی که یکی از شما اهل بیت را زیارت کند چیست؟ حضرت فرمودند: مانند این است که رسول خدا صلی الله علیه و آله را زیارت کرده است. (2)

4. زیارتی بهتر از حج

عَنْ ابْنِ أَبِي يَعْفُورٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ وَاللَّهِ لَوْ أَنَّي حَدَّثْتُكُمْ فِي فَضْلِ زِيَارَتِهِ لَتَرَكْتُمْ الْحَجَّ رَأْسًا وَ مَا حَجَّ أَحَدٌ وَيَحْكُ مَا عَلِمْتُ أَنَّ

ص: 70

1- عيون أخبار الرضا، ج 2، ص 260، ح 24.

2- تهذيب الأحكام، ج 6، ص 79.

اللَّهُ سُبْحَانَهُ اتَّخَذَ كَرْبَلَاءَ حَرَمًا آمِنًا مُبَارَكًا قَبْلَ أَنْ يَتَّخِذَ مَكَّةَ حَرَمًا قَالَ ابْنُ أَبِي يَعْفُورٍ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ حَجَّ الْبَيْتِ وَلَمْ يَذْكُرْ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ ع قَالَ وَإِنْ كَانَ كَذَلِكَ فَإِنَّ هَذَا شَيْءٌ جَعَلَهُ اللَّهُ هَكَذَا أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع إِنَّ بَاطِنَ الْقَدَمِ أَحَقُّ بِالْمَسْحِ مِنْ ظَاهِرِ الْقَدَمِ وَ لَكِنَّ اللَّهَ فَرَضَ هَذَا عَلَى الْعِبَادِ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ الْإِحْرَامَ لَوْ كَانَ فِي الْحَرَمِ كَانَ أَفْضَلَ لِأَجْلِ الْحَرَمِ وَ لَكِنَّ اللَّهَ صَنَعَ ذَلِكَ فِي غَيْرِ الْحَرَمِ

از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود: به خدا قسم! اگر درباره فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام با شما سخن می‌گفتم، بی تردید حج را رها می‌کردید و هیچ کدام از شما حج نمی‌رفت! مگر نمی‌دانی که خداوند سبحان قبل از اینکه مکه را حرم خود بگیرد، کربلا را حرم امن و مبارک خود گرفت؟ این ابی یعفور عرضه داشت: خداوند حج بیت الله را بر مردم واجب نمود در حالی که سخنی از زیارت امام حسین علیه السلام نیاورد. حضرت فرمودند: اگر چه همین طور است، چرا که این چیزی است که خداوند آن را چنین قرار داده است، اما آیا کلام امیرالمؤمنین علیه السلام را نشنیده‌ای که فرمود: همانا کف پا (باطن قدم) به مسح کشیدن، سزاوارتر از روی پاست، ولی خداوند مسح ظاهر پا را بر بندگان واجب نموده است! آیا نمی‌دانی که احرام بستن اگر در حرم بود، بهتر بود؟ اما خداوند احرام بستن را در غیر حرم مفروض نمود. (1)

ص: 71

5. اگر مردم می دانستند ...

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ ع مِنَ الْفَضْلِ لَمَاتُوا شَوْقًا وَ تَقَطَّعَتْ أَنْفُسُهُمْ عَلَيْهِ حَسْرَاتٍ قُلْتُ وَ مَا فِيهِ قَالَ مَنْ زَارَهُ شَوْقًا إِلَيْهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَ أَلْفَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَةٍ وَ أَجْرَ أَلْفِ صَائِمٍ وَ ثَوَابَ أَلْفِ صَدَقَةٍ مَقْبُولَةٍ وَ ثَوَابَ أَلْفِ نَسَمَةٍ أُرِيدَ بِهَا وَجْهُ اللَّهِ .

محمد بن مسلم از امام باقر علیه السلام روایت کرده که فرمود: اگر مردم می دانستند زیارت امام حسین علیه السلام چقدر فضیلت و ثواب دارد، از شوق می مردند و نفس هایشان از روی حسرت بند می آمد. پرسیدم: چقدر فضیلت دارد؟ حضرت فرمودند: هر کس امام حسین علیه السلام را از روی اشتیاقی که به او دارد زیارت کند، خداوند برایش هزار حج مقبول و هزار عمره مبروره و اجر هزار صائم از شهدای بدر و اجر هزار روزه دار و ثواب هزار صدقه قبول شده و ثواب آزاد کردن هزار بنده را که مراد از آن رضای خدا باشد، مینویسد. (1)

6. برکت در روزی و طول عمر

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ قَالَ مَرُّوا شَيْعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ ع فَإِنَّ إِيَّانَهُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ يَمُدُّ فِي الْعُمُرِ وَ يَدْفَعُ مَدَافِعَ الشُّوْءِ .

ص: 72

کنید، چرا که زیارتش روزی را افزون می کند و عمر را طولانی می گرداند و بلاها و بدی ها را دفع می کند. (1)

7. زیارتی برابر با هزار حج و عمره مقبول

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَ لَيْلَةَ النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ وَ مَنْ زَارَهُ يَوْمَ عَرَفَةَ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَلْفَ حَجَّةٍ مُتَقَبَّلَةٍ وَ أَلْفَ عُمْرَةٍ مَبْرُورَةٍ وَ مَنْ زَارَهُ يَوْمَ عَاشُورَاءَ فَكَأَنَّمَا زَارَ اللَّهَ فَوْقَ عَرْشِهِ .

امام باقر علیه السلام فرمودند: کسی که در شب نیمه شعبان امام حسین علیه السلام را زیارت کند خداوند گناهانی را که او از پیش فرستاده و نیز گناهانی را که می فرستد می آمرزد (گناهان گذشته و آینده او) و هر کس او را در روز عاشورا زیارت کند، خداوند هزار حج مقبول و هزار عمره مبرور برایش می نویسد، و هر کس او را در روز عاشورا زیارت کند، مانند این است که خداوند را در بالای عرش او زیارت کرده است. (2)

8. مصافحه با صد و بیست هزار پیامبر

عَنْ أَبِي بَصِيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يُصَافِحَهُ مِائَةٌ

ص: 73

1- تهذیب الاحکام، ج 6، ص 42.

2- وسائل الشیعه، ج 14، ص 469.

أَلْفِ نَبِيٍّ وَعِشْرُونَ أَلْفِ نَبِيٍّ فَلْيَزُرْ قَبْرَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ فَإِنَّ أَرْوَاحَ النَّبِيِّينَ تَسْتَأْذِنُ اللَّهَ فِي زيارَتِهِ فَيُؤَدِّنُ لَهُمْ

امام صادق علیه السلام فرمودند: هر کس دوست دارد صد و بیست هزار پیامبر با او مصافحه کنند، قبر امام حسین علیه السلام را در نیمه شعبان زیارت کند، چرا که ارواح پیامبران در مورد زیارت امام حسین علیه السلام از خداوند اذن می گیرند و به ایشان اذن داده می شود.

(1)

9. آموزش به برکت زیارت قبر امام حسین علیه السلام

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ إِذَا كَانَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ وَفِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٍ نَادَى مُنَادٍ تِلْكَ اللَّيْلَةَ مِنْ بَطْنَانِ الْعَرْشِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَدْ غَفَرَ لِمَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ .

امام صادق علیه السلام می فرمایند: هنگامی که شب قدر فرارسد، شبی که در آن، کارهای مصلحت آمیز بندگان توزیع می شود، از سوی عرش ندا می آید: هر کس در این شب به زیارت قبر امام حسین علیه السلام برود، خداوند تعالی او را می آمرزد. (2)

10. شروع مغفرت الهی با اولین گام های زائر

عَنْ بَشِيرِ الدَّهْلِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَخْرُجُ إِلَى قَبْرِ

ص: 74

1- تهذیب الاحکام، ج 6، ص 48.

2- همان، ص 49.

الْحُسَيْنِ ع فَلَهُ إِذَا خَرَجَ مِنْ أَهْلِهِ بِأَوَّلِ خُطْوِهِ مَغْفِرَةٌ ذُنُوبِهِ - ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يُقَدِّسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَإِذَا آتَاهُ تَاجَهُ اللَّهُ تَعَالَى فَقَالَ عَبْدِي سَلْنِي أُعْطِكَ ادْعُنِي أُجِبَكَ اظْلُبْ مِنِّي أُعْطِكَ سَلْنِي حَاجَةً أَقْضِيهَا [أَقْضِيهَا لَكَ قَالَ وَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع وَحَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْطِيَ مَا بَدَلَ .

بشیر بن دهان از امام صادق علیه السلام نقل می کند که فرمود: «زائر قبر حسین علیه السلام با اولین گامی که بر می دارد و از اهل بیتش جدا می شود، مغفرت گناهانش آغاز می گردد، سپس پیوسته با قدم هایی که بر می دارد پاک تر می شود تا به قبر آن حضرت برسد، هنگامی که نزد قبر مطهر آمد، خداوند سبحان می فرماید: «بنده من! از من طلب کن تا عطایت کنم، دعا کن تا به اجابت رسانم» و بر خداست که آنچه را بنده اش در این راه بذل کرده، به او برگرداند». (1)

11. انجام صله رسول الله صلی الله علیه و آله

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) مَنْ أَتَى قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) فَقَدَ وَصَلَ رَسُولَ اللَّهِ (صلى الله عليه وآله) وَ وَصَلَ رَنًا - وَ حَرَمَتْ غَيْبَتُهُ وَ حَرَمَ لَحْمُهُ عَلَى النَّارِ وَ أَعْطَاهُ اللَّهُ بِكُلِّ دِرْهَمٍ أَنْفَقَهُ عَشْرَةَ أَلْفِ مَدِينَةٍ لَهُ فِي كِتَابٍ مَحْفُوظٍ وَ كَانَ اللَّهُ لَهُ مِنْ وَرَاءِ حَوَائِجِهِ وَ حَفِظَ فِي كُلِّ مَا خَلَّفَ وَ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ وَ أَجَابَهُ فِيهِ إِمَّا أَنْ يُعَجَّلَهُ وَ إِمَّا أَنْ يُؤَخَّرَهُ لَهُ .

یکی از یاران امام صادق علیه السلام از آن حضرت نقل می کند که فرمود:

ص: 75

« کسی که به زیارت قبر ابی عبدالله علیه السلام برود رسول الله صلی الله علیه واله و ما را زیارت نموده است غیبت کردن در پشت سر او حرام و گوشش بر آتش جهنم نیز حرام می شود و در ازای هر درهمی، ده هزار درهم برایش ثواب نوشته می شود و خداوند پشتیبان او در رفع نیازها و حفظ آنچه (از مال و فرزند و عیال) بر جای گذاشته، می باشد و هر حاجتی از خدا بخواهد دیر یا زود برآورده می سازد». (1)

12. دعای پیامبر و اهل بیت علیهم السلام نثار زائر قبر امام حسین علیه السلام

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ قَالَ لِي يَا مُعَاوِيَةُ لَا تَدَعُ زِيَارَةَ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَ لِخَوْفٍ فَإِنَّ مَنْ تَرَكَهُ رَأَى مِنَ الْحَسْرَةِ مَا يَتَمَنَّى أَنْ قَبْرَهُ كَانَ عِنْدَهُ،
أَمَا تُحِبُّ أَنْ يَرَى اللَّهُ شَخْصَكَ وَ سَوَادَكَ فِيمَنْ يَدْعُو لَهُ رَسُولُ اللَّهِ ص وَ عَلِيٌّ وَ فَاطِمَةُ وَ الْأَيْمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؟

امام صادق علیه السلام به یکی از اصحاب خود فرمودند: به دلیل ترس و وحشت، زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام را ترک مکن، زیرا کسی که زیارت آن حضرت را ترک کند چنان حسرتی بخورد که آرزو نماید قبر آن حضرت نزد او باشد و بتواند زیاد به زیارتش برود، آیا دوست داری که خدا تو را در زمره کسانی ببیند که

ص: 76

حضرت رسول الله صلی الله علیه واله و حضرت علی و فاطمه و ائمه علیهم السلام در حقشان دعا فرموده اند؟ (1)

13. فریضه بودن زیارت قبر آن حضرت علیه السلام

عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ : مُرُوا شَيْعَتَنَا بِزِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّ إِيَّانَهُ مُفْتَرَضٌ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ - يُقِرُّ لِلْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِالإِمَامَةِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ.

امام باقر علیه السلام فرمود: شیعه ما را به زیارت قبر حسین علیه السلام امر کنید، زیرا زیارت او بر هر مؤمنی که به امامت حسین علیه السلام از جانب خدای عزوجل اقرار دارد، واجب است. (2)

14. ثواب زیارت با معرفت

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي حَدِيثٍ قَالُ وَ مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حَجَّةٍ مَقْبُولَةٍ وَ أَلْفِ عُمْرَةٍ مَقْبُولَةٍ ، وَ غَفَرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَ مَا تَأَخَّرَ.

امام صادق علیه السلام فرمود: هر که قبر حسین علیه السلام را با معرفت به حق او زیارت کند، خدا برای او ثواب هزار حج قبول شده را می نویسد و گناهان گذشته و آینده اش را می آمرزد. (3)

ص: 77

1- کامل الزیارات، ص 116.

2- وسائل الشیعه، ج 14، ص 443 و 444.

3- همان، ص 445 و 446.

15. زیارتی برتر از بیست عمره و حج

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَعْدِلُ عِشْرِينَ حَجَّةً وَأَفْضَلُ وَمِنْ عِشْرِينَ عُمْرَةً وَحَجَّةً.

امام صادق علیه السلام فرمود: زیارت قبر حسین علیه السلام در نزد خدا بابیست حج برابر است، بلکه از بیست عمره و حج نیز برتر است.

(1)

16. ضمانت امیرالمؤمنین علیه السلام برای برآورده شدن حوائج زائر قبر امام حسین علیه السلام

عن أبي عبد الله ع قال إن لله عز وجل ملائكة موكلين بقبر الحسين ع فإذا هم الرجل بزيارته أعطاهم ذنوبه فإذا أخطأ محوها ثم إذا أخطأ ضاعفوا له حسناته فما تزال حسناته تضاعف حتى توجب له الجنة ثم اكتفوه فقدسوه وينادون ملائكة السماء أن قدسوا زوار قبر حبيب حبيب الله فإذا اغتسلوا ناداهم محمد ص يا وفد الله أبشروا بمرافقتي في الجنة ثم ناداهم أمير المؤمنين علي ع أنا ضامن لحوائجكم و دفع البلاء عنكم في الدنيا والآخرة ثم اكتفوه عن أيمانهم و عن شمائلهم حتى ينصرفوا إلى أهاليهم .

امام صادق علیه السلام می فرمایند: خداوند تبارک و تعالی فرشتگانی را موکل قبر مطهر حضرت امام حسین علیه السلام قرار داده، هر گاه شخصی قصد زیارت آن جناب را نموده و غسل کند، حضرت محمد صلی الله علیه و اله خطاب به وی می فرماید: «ای مسافران خدا! بشارت باد شما را به اینکه در بهشت همراه من هستید و بعد از آن، امیر المؤمنین علیه السلام

ص: 78

خطاب به آن‌ها می‌فرماید: من ضامن حاجت‌های شما و دفع بلا از شما در دنیا و آخرت هستم». بعد از آن فرشتگان در اطراف آنها قرار می‌گیرند تا زمانی که نزد خانواده خود بازگردند. (1)

17. زائر قبر آن حضرت زیر پرچمش به بهشت می‌رود

عَنْ أَبِي أُسَامَةَ زَيْدِ الشَّحَّامِ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ ع يَقُولُ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع تَشَوُّقًا إِلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ مِنَ الْأَمْنِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأُعْطِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَكَانَ تَحْتَ لِوَاءِ الْحُسَيْنِ ع حَتَّى يَدْخُلَ الْجَنَّةَ فَيَسْكُنُهُ فِي دَرَجَتِهِ - إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که از روی شوق و ذوق به زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیهما السلام برود، روز قیامت خداوند متعال او را از آمینین می‌نویسد و کتابش (نامه اعمال او) را به دست راستش می‌دهد و در زیر پرچم حسین علیه السلام است تا داخل بهشت شود، سپس حق تعالی او را در درجه و مرتبه خود مکان می‌دهد. به درستی که خداوند متعال شنوا و داناست. (2)

18. زائر قبر امام حسین علیه السلام بنده گرامی خدا

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ أَتَى قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَوْقًا إِلَيْهِ كَانَ مِنْ

ص: 79

1- سائل الشیعه، ج 14، ص 484 و 485.

2- همان، ص 497.

عِبَادِ اللَّهِ الْمُكْرَمِينَ وَكَانَ تَحْتَ لِيَاءِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامِ حَتَّى يُدْخِلَهُمَا اللَّهُ الْجَنَّةَ جَمِيعًا

امام صادق عليه السلام فرمودند: کسی که از روی شوق و ذوق به زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیهما السلام برود از بندگان گرامی خدا خواهد بود و در زیر پرچم حسین علیه السلام است تا داخل بهشت شود. (1)

19. مباحث خداوند به زائران قبر امام حسین علیه السلام

عَنْ ذَرِيحِ الْمُحَارِبِيِّ قَالَ قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ (عليه السلام) مَا أَلْقَى مِنْ قَوْمِي وَمِنْ بَنِي إِذَا أَنَا أَخْبَرْتُهُمْ بِمَا فِي إِيْتَانِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ (عليه السلام) مِنَ الْخَيْرِ إِنَّهُمْ يَكْذِبُونِي وَيَقُولُونَ إِنَّكَ تَكْذِبُ عَلَيَّ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ قَالَ يَا ذَرِيحُ دَعِ النَّاسَ يَذْهَبُونَ حَيْثُ شَاءُوا وَاللَّهُ إِنْ أَلَّاهُ لِيُبَاهِيَ بِزَائِرِ الْحُسَيْنِ وَالْوَالِدِ يَفِيدُهُ الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَحَمَلَهُ عَرْشِهِ حَتَّى إِنَّهُ لَيَقُولُ لَهُمْ - أَمَا تَرَوْنَ زُورًا قَبْرِ الْحُسَيْنِ أَتَوْهُ شَوْقًا إِلَيْهِ وَإِلَى فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ أُمًّا وَعَزَّتِي وَجَلَّ لِي وَعَظْمَتِي لَا وَجِبْنَ لَهُمْ كِرَامَتِي وَلَا دَخَلْتُهُمْ جَنَّتِي الَّتِي أَعَدْتُهَا لِأَوْلِيَائِي وَلِأَنْبِيَائِي وَرُسُلِي يَا مَلَائِكَتِي هُوَ لَا زُورًا الْحُسَيْنِ حَبِيبِ مُحَمَّدٍ رَسُولِي وَمُحَمَّدٌ حَبِيبِي وَمَنْ أَحَبَّنِي أَحَبَّ حَبِيبِي وَمَنْ أَحَبَّ حَبِيبِي أَحَبَّ مَنْ يُحِبُّهُ وَمَنْ أَبْغَضَ حَبِيبِي أَبْغَضَنِي وَمَنْ أَبْغَضَنِي كَانَ حَقًّا عَلَيَّ أَنْ أُعَذِّبَهُ بِأَشَدِّ عَذَابِي وَأُحْرِقَهُ بِحَرِّ نَارِي وَأَجْعَلَ جَهَنَّمَ مَسْكَنَهُ وَمَأْوَاهُ وَأُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ .

ص: 80

ذریح محاربی، می گوید: محضر مبارک حضرت ابی عبدالله علیه السلام عرض کردم: از خویشاوندان و فرزندانم کسی را ملاقات نکردم، مگر وقتی که اجر و ثواب زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام را به آنها گفتم، اما مرا تکذیب کرده و گفتند: تو بر حضرت جعفر بن محمد علیهما السلام دروغ بسته و این سخن را از خود می گویی! حضرت فرمودند:

ای ذریح! مردم را رها کن که هر کجا می خواهند بروند. به خدا قسم! حق تعالی به زائران امام حسین علیه السلام مباحات کرده و افتخار می نماید و مسافر و زائر را فرشتگان مقرب خدا و حاملین عرش رهبری می کنند، حتی حق تعالی به فرشتگان می فرماید:

آیا زوار حسین بن علی را می بینید که از روی شوق و محبت به او و علاقه به فاطمه، دختر رسول الله به زیارت آمده اند؟ به عزت و جلال و عظمت قسم! کرامت خویش را بر ایشان واجب کرده ام و آنها را حتماً به بهشتی که برای دوستان و انبیا و رسل و فرستادگان آماده کرده ام داخل می کنم.

ای فرشتگان من! ایشان زوار قبر حسین، حبیب محمد، رسول من بوده و محمد حبیب من است و کسی که من را دوست داشته باشد حبیب من را نیز دوست می دارد و کسی که حبیب من را دوست داشته باشد دوست دار حبیبم را نیز دوست دارد و کسی که نسبت به حبیب من بغض دارد به من نیز بغض می ورزد و کسی که

به من بغض می ورزد بر من واجب است که به اشد عذاب، عذابش نموده و با آتش دوزخ او را بسوزانم و جهنم را مسکن و مکانش قرار داده و وی را چنان عذابی کنم که احدی از اهل عالم را آن طور عذاب نکرده باشم. (1)

20. نجات از فرع اکبر

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ زَارَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ لِلَّهِ وَفِي اللَّهِ اعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ وَآمَنَهُ يَوْمَ الْفَرَعِ الْأَكْبَرِ وَلَمْ يَسْئَلِ اللَّهَ حَاجَةً مِنْ حَوَائِجِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ .

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که قبر حضرت امام حسین علیه السلام را قریه الی الله و برای خدا زیارت کند، حق تعالی او را از آتش جهنم آزاد نموده و روز فرع اکبر او را در امان قرار می دهد، و او حاجتی از حوائج دنیا و آخرت را از خداوند نمی خواهد، مگر اینکه باری تعالی به وی اعطا می فرماید. (2)

21. برترین اعمال

عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ : سَأَلْتُهُ عَنْ زِيَارَةِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ إِنَّهُ أَفْضَلُ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ .

ص: 82

1- وسائل الشيعه، ج 14، ص 497 و كامل الزيارات، ص 144.

2- وسائل الشيعه، ج 14، ص 499.

از محضر مبارک امام صادق علیه السلام سؤال شد: از زیارت قبر حضرت امام حسین علیه السلام چه چیزی نصیب ما می شود؟ حضرت فرمودند: برترین اعمال. (1)

22. اثر خسارت بار ترک زیارت آن حضرت

عَنْ مَنْصُورِ بْنِ حَازِمٍ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَنْ أَتَى عَلَيْهِ حَوْلَ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ نَقَصَ اللَّهُ مِنْ عُمْرِهِ حَوْلًا وَلَوْ قُلْتُ إِنَّ أَحَدَكُمْ يَمُوتُ قَبْلَ أَجَلِهِ بِثَلَاثِينَ سَنَةً لَكُنْتُ صَادِقًا وَ ذَلِكَ أَنْكُمْ تَتْرَكُونَ زِيَارَتَهُ فَلَا تَدْعُوهَا يَمُدُّ اللَّهُ فِي أَعْمَارِكُمْ وَيَزِيدُ فِي أَرْزَاقِكُمْ وَإِذَا تَرَكْتُمْ زِيَارَتَهُ نَقَصَ اللَّهُ مِنْ أَعْمَارِكُمْ وَأَرْزَاقِكُمْ فَتَنَافَسُوا فِي زِيَارَتِهِ وَلَا تَدْعُوا ذَلِكَ فَإِنَّ الْحُسَيْنَ ابْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَاهِدٌ لَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ عَلِيٍّ وَعِنْدَ فَاطِمَةَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِنَّ أَجْمَعِينَ.

امام صادق علیه السلام فرمود: کسی که سال بر او بگذرد و به زیارت قبر حضرت حسین بن علی علیهما السلام نرود، خداوند تبارک و تعالی یک سال از عمرش کسر می کند و اگر بگوییم که برخی از شما سی سال قبل از اجل و عمر طبیعی از دنیا می روید، راست گفته ام، زیرا زیارت حسین علیه السلام را ترک می کنید، بنابراین زیارت آن حضرت را رها نکنید تا حق تعالی عمر شما را زیاد نموده و روزی تان را فراخ

ص: 83

فرماید و بدانید که هر گاه زیارت آن جناب را ترک کنید شاهد شما نزد خدا و رسولش و نزد حضرت فاطمه و امیرالمؤمنین علیهم السلام است. (1)

23. نقصان ایمان تارک زیارت قبر امام حسین علیه السلام

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ مَنْ لَمْ يَأْتِ قَبْرَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَتَّى يَمُوتَ كَانَ مُنْتَقِصَ الدِّينِ، مُنْتَقِصَ الْإِيمَانِ، وَإِنْ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ كَانَ دُونَ الْمُؤْمِنِينَ فِيهَا.

امام صادق فرمودند: کسی که در طول عمرش به زیارت قبر امام حسین علیه السلام نرود، دین و ایمانش ناقص بوده و اگر به بهشت رود، در مرتبه پایین تر از مؤمنین خواهد بود. (2)

24. اشتیاق ملکوتیان به زیارت قبر امام حسین علیه السلام

عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لَيْسَ نَبِيٌّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا يَسْأَلُونَ اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُأْذَنَ لَهُمْ فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَ فَفَوْجٌ يَنْزِلُ وَفَوْجٌ يَعْرُجُ.

امام صادق علیه السلام می فرمایند: هیچ چیزی در آسمان ها نیست مگر اینکه از خداوند عزوجل درخواست دارد که به او اجازه دهد قبر

ص: 84

1- تهذیب الأحكام، ج 6، ص 43.

2- همان، ص 45.

حضرت حسین علیه السلام را زیارت کند، لذا فوجی از آسمان به زیر آمده و به زیارت حضرتش رفته و فوجی از زیارت برگشته و به آسمان عروج می کنند. (1)

25. باغی از باغ های بهشت

وَرَوَى إِسْحَاقُ بْنُ عَمَّارٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: إِنَّ لِمَوْضِعِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حُرْمَةً مَعْرُوفَةً مِنْ عَرَفَها وَإِسْتَجَارَ بِهَا أُجِيرَ قُلْتُ فَصِيفٌ لِي مَوْضِعٍ مَعَهَا جُعِلَتْ فِدَاكَ قَالَ امْسَحْ مِنْ مَوْضِعِ قَبْرِهِ الْيَوْمَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ ذِرَاعًا مِنْ نَاحِيَةِ رِجْلَيْهِ وَخَمْسًا وَعِشْرِينَ ذِرَاعًا مِنْ خَلْفِهِ وَخَمْسًا وَعِشْرِينَ ذِرَاعًا مِمَّا يَلِي وَجْهَهُ وَخَمْسًا وَعِشْرِينَ ذِرَاعًا مِنْ نَاحِيَةِ رَأْسِهِ وَ مَوْضِعُ قَبْرِهِ مِنْ يَوْمِ دَفْنِهِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ وَ مِنْهُ مِعْرَاجٌ يُعْرَجُ فِيهِ بِأَعْمَالِ رُؤَاةِ إِلَى السَّمَاءِ فَلَيْسَ مَلَكٌ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ إِلَّا وَهُمْ يَسْأَلُونَ اللَّهَ تَعَالَى فِي زِيَارَتِهِ فَفَوْجٌ يَنْزِلُ وَ فَوْجٌ يَعْرُجُ .

امام صادق فرمودند: برای جای قبر حسین بن علی علیهما السلام حریم معلومی است، کسی که آن را بداند و به آن پناهنده شود پناه داده می شود. (راوی می گوید: محضرش عرضه داشتم: فدایت شوم! مکان حریم قبر را برای من بیان فرمایید:

حضرت فرمودند: از هر یک از جوانب چهارگانه قبر، یعنی

ص: 85

جانب پا و جلو و پشت و سر، بیست و پنج ذراع اندازه بگیر، مساحتی که به دست می آید حریم قبر است.

مکان قبر روزی که حضرت در آن دفن شدند باغی از باغ های بهشت بوده، و در همان جا نردبانی نصب شده و اعمال زوار آن جناب را به وسیله آن به آسمان می برند و هیچ فرشته و پیامبری در آسمان نیست مگر این که از خدا درخواست می کند که به او اذن زیارت قبر حسین طلا داده شود. پس دسته ای برای زیارت به پایین آمده و گروهی پس از زیارت به بالا می روند. (1)

26. هفتاد هزار فرشته دعاگوی زائران

عَنْ أَبِي بصيرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ وَكَلَّ اللَّهُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ سَبْعِينَ أَلْفَ مَلَكٍ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ كُلَّ يَوْمٍ شُعْثٍ غُبْرٍ وَيَدْعُونَ لِمَنْ زَارَهُ وَيَقُولُونَ يَا رَبَّ هَذَا زُوَّارُ الْحُسَيْنِ أَفْعَلْ بِهِمْ وَافْعَلْ بِهِمْ :

ابوبصیر، از امام صادق علیه السلام روایت کرده است که فرمود: خدای عزوجل هفتاد هزار فرشته را بر (قبر) حسین علیه السلام گماشته است، که ژولیده و غبارآلوده هر روز بر او صلوات می فرستند، و برای کسی که او را زیارت کند دعا می کنند، می گویند: خدایا اینان زائران حسین اند، با ایشان چنین و چنان کن! (2)

ص: 86

1- تهذیب الأحكام، ج 6، ص 72.

2- من لا یحضره الفقیه، ج 2، ص 581.

27. زیارتی برای محرومان از فیض زیارت از نزدیک

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «إِذَا بَعُدَتْ بِأَحَدِكُمْ الشَّقَّةُ وَنَأَتْ بِهِ الدَّارُ فَلْيَعْلُ عَلَيَّ مَنزِلَهُ فَلْيُصَلِّ رَكَعَتَيْنِ وَ لِيَوْمٍ بِالسَّلَامِ إِلَى قُبُورِنَا فَإِنَّ ذَلِكَ يَصِلُ إِلَيْنَا.

امام صادق علیه السلام فرمود: هر گاه مسافت و راه یکی از شما دور بود (و نتوانست خود را به قبور ما برساند) پس بر بام خانه خود رود و دو رکعت نماز به جای آورد و با اشاره به سوی قبر ما بر ما سلام فرستد، به راستی که آن سلام به ما خواهد رسید. (1)

28. زیارت از دور و نزدیک

عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ ثَوِيرٍ قَالَ: كُنْتُ أَذْمَا وَيُونُسُ بْنُ ظَبْيَانَ وَ الْمُفَضَّلُ بْنُ عُمَرَ وَ أَبُو سَلَمَةَ السَّرَّاجُ جُلُوساً عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، وَ كَانَ الْمُتَكَلِّمُ مِنَّا يُونُسُ وَ كَانَ أَكْبَرَنَا سِنًا. فَقَالَ لَهُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، إِنِّي كَثِيرًا مَا أَذْكَرُ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ، فَأَيَّ شَيْءٍ أَقُولُ؟ فَقَالَ: قُلْ: «صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ» تُعِيدُ ذَلِكَ ثَلَاثًا، فَإِنَّ السَّلَامَ يَصِلُ إِلَيْهِ مِنْ قَرِيبٍ وَ مِنْ بَعِيدٍ.

حسین بن ثویر گوید: من و یونس بن ظبیان نزد امام صادق علیه السلام بودیم. یونس به حضرت عرضه داشت: من امام حسین علیه السلام را بسیار یاد می کنم، چه ذکر می گویم؟ حضرت فرمودند: بگو: «صلی الله علیک یا ابا عبد الله» و این ذکر را سه مرتبه بگو، چرا که سلام از نزدیک و دور به ایشان می رسد. (2)

ص: 87

1- تهذیب الأحکام، ج 6، ص 103.

2- وسائل الشیعه، ج 14، ص 493.

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ ع يَا سَدِيرُ تَزُورُ الْحُسَيْنَ ع فِي كُلِّ يَوْمٍ قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ لَا قَالَ فَمَا أَجْفَاكُمْ قَالَ فَتَزُورُونَهُ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ قُلْتُ لَا قَالَ فَتَزُورُونَهُ فِي كُلِّ شَهْرٍ قُلْتُ لَا قَالَ فَتَزُورُونَهُ فِي كُلِّ سَنَةٍ قَالَ قَدْ يَكُونُ ذَلِكَ قَالَ يَا سَدِيرُ مَا أَجْفَاكُمْ لِلْحُسَيْنِ أَمَا عَلِمْتَ أَنَّ لِلَّهِ عِزًّا وَجَلَّ الْفَعْلُ أَلْفَ مَلَكٍ شَدَّ عُثْرًا يُبْكُونَهُ وَيُزُورُونَهُ لَا يَفْتُرُونَ وَ مَا عَلَيْكَ يَا سَدِيرُ أَنْ تَزُورَ قَبْرَ الْحُسَيْنِ ع فِي كُلِّ جُمُعَةٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ أَوْ فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً قُلْتُ جُعِلْتُ فِدَاكَ يَبِينَا وَ بَيْنَهُ فَرَسِيحٌ كَثِيرَةٌ فَقَالَ لِي اصْصِدْ عِدَّ فَوْقَ سَطْحِكَ ثُمَّ التَفَّتْ يَمَنَّهُ وَ يَسْرَهُ ثُمَّ تَرَفَّعَ رَأْسُكَ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ تَنَحَّوْا نَحْوَ الْقَبْرِ فَتَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا عَبْدِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ تُكْتَبُ لَكَ زُورَةٌ وَ الزُّورَةُ حَجَّةٌ وَ عُمْرَةٌ.

امام صادق علیه السلام به سدیر فرمودند: ای سدیر! آیا قبر حسین علیه السلام را هر روز زیارت می کنی؟ عرض کردم: فدایت شوم نه. فرمودند: چقدر شما جفا می کنید. آیا در هر ماه او را زیارت می کنی؟ عرض کردم: خیر. فرمودند: آیا در هر سال او را زیارت می کنی؟ عرض کردم: گاهی اوقات چنین می شود. فرمودند: ای سدیر! چقدر شما به حسین علیه السلام جفا می کنید، مگر نمی دانی که خداوند هزار هزار فرشته ژولیده موی و غبار گرفته دارد که گریه میکنند و امام حسین علیه السلام را زیارت می کنند و هرگز خسته نمی شوند؟ ای سدیر! هیچ باک و رنجی بر تو نیست که در هر جمعه 5 مرتبه و در هر روز

یک مرتبه قبر امام حسین علیه السلام را زیارت کنی. عرض کردم: فدایت شوم، میان ما و او فرسخ های بسیاری است. حضرت فرمودند: بر روی پشت بام خانه ات برو، سپس توجهی به جانب راست و بعد چپ بنما، بعد سرت را به سوی آسمان بلند کن و بعد به سمت قبر امام حسین علیه السلام رو کن و بگو: «السلام علیک یا ابا عبدالله، السلام علیک و رحمه الله و برکاته» که با این کار برای یک زیارت نوشته می شود، این زیارت یک حج و یک عمره است. سدیر گفت: چه بسیار که این فرمایش را در هر ماه بیش از بیست مرتبه انجام می دادم. (1)

30. هر قدم هزار ثواب، پاکی از هزار گناه و بالا رفتن هزار درجه

عن أبي الصامت قال سمعت أبا عبد الله عليه السلام وهو يقول من أتى قبر التي ماشياً كتب الله له بكل خطوة ألف سيئه ورفع له ألف درجة فإذا أتيت باب الحائر فكبر أربعه ثم امش قليلاً ثم كبر أربعا ثم ائت رأسه فقف عليه فكبر أربعا وصل عنده وصل الله حاجتك.

امام صادق علیه السلام : کسی که پیاده به زیارت قبر حسین علیه السلام برود خداوند متعال به ازای هر قدمی که بر می دارد هزار حسنه برایش ثبت و هزار گناه از وی محو می فرماید و هزار درجه مرتبه اش را بالا می برد و سپس فرمودند: وقتی به فرات رسیدی ابتدا غسل کن

ص: 89

و کفش هایت را آویزان نما و با پای برهنه و مانند بنده ذلیل راه برو و وقتی به درب حائر رسیدی چهار مرتبه تکبیر بگو، سپس اندکی حرکت کن باز چهار بار تکبیر گفته بعد به طرف بالای سر حضرت برو و در آنجا بایست و سپس چهار مرتبه تکبیر بگو و نزد قبر نماز بخوان و از خداوند متعال حاجت خود را بخواه. (1)

تذکر لازم:

باید به خاطر داشته باشیم که این ثواب های عظیم و پاداش های فوق العاده از آن کسانی است که به حق امام حسین علیه السلام عارف باشند، یعنی بدانند آن حضرت برای چه هدفی قیام کرد و در چه راهی شربت شهادت نوشید، و در ضمن زیارت، با آن حضرت ارتباط تازه ای برقرار کنند و خود را در مسیر اهداف آن بزرگوار قرار دهند و محتوای سازنده زیارت نامه ها را در وجود خود پیاده کنند و با روحیه ای تازه از کنار قبر آن بزرگوار بازگردند. در روایتی که ابن عباس از پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله درباره زیارت امام حسین علیه السلام و پاداش عظیم آن نقل می کند، جمله «عارفا بحقه» در آغاز روایت به چشم می خورد. (2)

ص: 90

1- وسائل الشیعه، ج 14، ص 140.

2- بحار الانوار، ج 36، ص 286، ح 107.

1. جوانمردی امام حسین علیه السلام در بیان ابن صباغ

شیخ نورالدین علی بن صباغ مالکی، معروف به «ابن صباغ» درباره جوانمردی آن حضرت می نویسد:

انس می گوید: خدمت حسین علیه السلام بودم که کنیز کی آمد و با خود دسته گلی آورد و به امام هدیه کرد. امام فرمود: برو، در راه خدا آزاد هستی. به او عرض کردم: او که کار مهمی انجام نداد و چنین پاداشی دریافت کرد! فرمود: آیا نشنیده ای سخن خدای تعالی را که فرموده است: «وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا» (1) «هرگاه شما را احترام کردند، به درودی بهتر پاسخ دهید». (2)

2. خبر شهادت امام حسین علیه السلام به پیامبر توسط جبرئیل

از عایشه نقل شده است که گفت: روزی هنگامی که بر پیامبر صلی الله علیه واله وحی نازل می شد حسین به محضر وی آمد و خود را روی او انداخت و از پشت او بالا رفت. جبرئیل گفت: یا رسول الله! او را دوست می داری؟ فرمود: چرا پسر مرا دوست نداشته باشم؟ جبرئیل گفت: امت تو بعد از تو، او را خواهند کشت. سپس جبرئیل

ص: 91

1- سورة نساء، آیه 86

2- فصول المهمه (به نقل از «احقاق الحق»، ج 11، ص 444).

دست خود را دراز کرد و مقداری خاک سفید به او داد و گفت: در این سرزمین، این پسر تو کشته می شود و اسم این سرزمین، «طف» است. هنگامی که جبرئیل از نزد پیامبر صلی الله علیه واله رفت، آن حضرت از خانه خارج شد و در حالی که آن خاک را در دست گرفته بود و می گریست، فرمود: عایشه! جبرئیل به من خبر داد که امتم پس از من، فریب خورده و پسر حسین را در سرزمین طف خواهند کشت. سپس در حالی که گریه می کرد، به طرف اصحاب خود - که در میان آنان علی، ابوبکر، عمر، حذیفه، عمار و ابوذر بودند - رفت. آنان عرض کردند: یا رسول الله! چرا گریه می کنید؟ فرمود: جبرئیل به من خبر داد که پسر حسین بعد از من در سرزمین طف به شهادت می رسد و این خاک را به من داد و گفت: در همان جا به خاک سپرده خواهد شد. (1)

3. توصیف شجاعت امام حسین علیه السلام در بیان محمود عقاد

عباس محمود عقاد مصری، نویسنده کتاب «الحسین ابوالشهداء» می گوید: «شجاعت حسین علیه السلام صفتی است که از شخصی مانند حسین علیه السلام تعجب آور نیست، زیرا بروز شجاعت از او مانند ظهور طلا از معدن آن است. یعنی حسین علیه السلام معدن

ص: 92

شجاعت است و این، فضیلتی است که آن را از پدران و نیاکان به ارث برده و برای فرزندان خود به ارث گذاشته است. البته در میان فرزندان آدم، کسی در شجاعت قلب و قوت روحی، شجاع تر از حسین علیه السلام به خاطر کاری که در کربلا انجام داد، پیدا نمی شود... برای او همین بس که در طول صدها سال تاریخ دنیا، همچنان شهید، فرزند شهید و پدر شهیدان باقی مانده است». (1)

4. خبر شهادت امام حسین علیه السلام توسط رسول الله صلی الله علیه و آله

امام حسین علیه السلام نقل می فرماید: ام سلمه به من خبر داد که روزی جبرئیل نزد رسول خدا بود و تو پیش من بودی و ناگهان گریستی پیامبر صلی الله علیه و آله تو را گرفت و در آغوش کشید. جبرئیل پس از دیدن این منظره پرسید: آیا دوستش داری؟ پیامبر صلی الله علیه و آله پاسخ داد: آری. جبرئیل گفت: همانا امت شما به زودی او را خواهند کشت. آیا می خواهی خاک سرزمینی را که در آنجا کشته می شود به تو نشان دهم؟ گفت: آری. جبرئیل بال هایش را گشود و زمین کربلا را نشان داد..... پیامبر صلی الله علیه و آله از آن حالت بیرون آمد در حالی که در دستش خاک سرخ بود. (2)

ص: 93

1- الحسین ابوالشهداء، ص 195-280.

2- سبط ابن جوزی، تذکره الخواص، ص 250؛ مسند احمد، ج 4، ص 127 و 126؛ ذخائر العقبی، ص 164 و 146؛ تاریخ دمشق، ص 168.

5. ذکر شهادت آن حضرت سیصد سال قبل از بعثت

ابن یمان از امام بنی سلیم نقل کرده که از بزرگان نشان شنیده است: با روم می جنگیدیم، که به یکی از کلیساهای ایشان وارد شدیم. در آن جا سنگی بود که روی آن نوشته شده بود: امتی که حسین را می کشند، آیا به شفاعت جد او در روز قیامت امید دارند؟ (1)

6. آسمان بعد از شهادت امام حسین علیه السلام

ابن عساکر، ذهبی، سیوطی، مزی، طبرانی، هیشمی و سایرین می نویسند: ابن حارث کندی می گوید: وقتی حسین را شهید کردند، تا 7 روز، وقتی نماز می خواندیم، به دیوارهایی که آفتاب افتاده بود نگاه می کردیم، می دیدیم که رنگ آفتاب، همانند چادرهای سرخ رنگ، قرمز شده است و نیز می دیدیم که برخی از ستاره ها به یکدیگر برخورد می کردند. (2)

7. گرفتن خورشید بعد از شهادت امام حسین علیه السلام

قَالَ أَبُو قُبَيْلٍ لَمَّا قُتِلَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ كُسِفَتِ الشَّمْسُ كَسْفَةً بَدَتِ الْكَوَاكِبُ نِصْفَ النَّهَارِ حَتَّى ظَنَنَّا أَنَّهَا هِيَ .

هنگامی که امام حسین علیه اسلام به شهادت رسید، خورشید گرفت

ص: 94

1- المعجم الكبير، ج 3، ص 133، ح 2874.

2- سير اعلام النبلاء، ج 3، ص 312.

و آن قدر تاریک شد که هنگام ظهر، ستاره های آسمان ظاهر گردیدند. از این اتفاق چنین پنداشتیم که قیامت برپا شده است. (1)

8. گریه و عزاداری امامان شیعه علیهم السلام

جعفر بن محمد علیه السلام می فرمود: مراسم عزاداری و ملامت نکنید، یعقوب علیه السلام برای مدتی یکی از فرزندان را از دست داد و آن قدر گریه کرد تا بینایی چشمانش را از دست داد، با این که نمی دانست فرزندش مرده است یا نه، ولی 14 نفر از خاندان مرا را در یک روز در برابر دیدگانم سر بریدند، آیا فکر می کنید که اندوه و مصیبت برای همیشه از من دور خواهد شد؟ (2)

9. اقامه عزا برای امام حسین علیه السلام در سال 352 قمری

ذهبی در شرح وقایع عزاداری سال 352 می نویسد:

معز الدوله مردم را به بستن بازارها امر کرد و آسیابان ها را از آرد کردن و طبخها را از طبخ منع نموده، و علم های عزا را در بازارها برافراشتند و زنها در حالی که بر سر و صورت خود می زدند و موپیشان کرده بودند به کوچه و خیابان ریختند و برای مصیبت

ص: 95

-
- 1- تهذیب الکمال، المزی، ج 6، ص 433؛ تاریخ مدینه دمشق، ابن عساکر، ج 14، ص 228؛ تلخیص الحبیر، ابن حجر، ج 5، ص 84، السنن الکبری، البیهقی، ج 3، ص 337.
 - 2- تهذیب الکمال، مزی، ج 20، ص 399؛ البدایه والنهایه، ج 9، ص 125؛ تاریخ مدینه دمشق، ج 41، ص 386.

حسین علیه السلام عزاداری کردند و نوحه خوانی نمودند و این اولین نوحه سرایی بود که در بغداد برگزار می شد. (1)

10. اشک علی علیه السلام در مسیر جنگ صفین

شمس الدین ذهبی درباره گریه بر امام حسین علیه السلام در کتاب «تاریخ اسلام» روایتی را از بزرگترین و مورد اعتمادترین عالم اهل سنت، یعنی احمد بن حنبل نقل می کند؛ می نویسد: «احمد بن حنبل در مسند گفته است: در مسیر جنگ صفین، پدر عبد الله ابن یحیی همراه امیر المؤمنین علیه السلام می رفت و ظرف آب حضرت را همراه داشت. وقتی به نینوا رسید در حالی که به صفین می رفت صدا زد: «یا ابا عبد الله» در شط فرات صبر کن! گفتم: این چه معنایی دارد؟ فرمودند: روزی نزد رسول خدا صلی الله علیه و اله رفتم در حالی که دو چشم ایشان مانند چشمه می جوشید و گریه می کرد. به من فرمودند: جبرئیل در کنار من ایستاد و گفت: حسین در کنار شط فرات کشته می شود، و گفت: آیا می خواهی بوی تربت وی را احساس کنی؟ گفتم: آری. پس مقداری از خاک وی را به من داد، سپس نتوانستم جلوی اشک چشم خود را بگیرم».

این گزارش را ابن کثیر و ابن عساکر و دیگران نیز در کتب خود آورده اند. (2)

ص: 96

1- تاریخ الإسلام، ج 26، ص 11.

2- تاریخ الإسلام، الذهبی، ج 5، ص 102؛ البدایه والنهایه، ابن کثیر، ج 8، ص 199؛ تاریخ دمشق، ابن عساکر، ج 14، ص 188.

بخش سوم: زیارت اربعین

اشاره

ص: 97

آداب زیارت بسیار است و در این جا به ذکر مهم ترین آنها قناعت می شود:

1. هر کس دوست دارد که امام معصوم علیه السلام او را بطلبد و به او اجازه شرفیابی دهد، قبل از حرکت، از همه کسانی که از جانب او احتمالاً اذیت و آزاری، حتی در حد یک کدورت قلبی به آنها رسیده، حلت بطلبد؛ به ویژه کسانی که از محبان و موالی آن بزرگواران به حساب می آیند. این مطلب شواهد فراوانی دارد، از جمله داستان معروف ابراهیم جمال (ساریان) و علی بن یقطین، صحابی خاص امام کاظم علیه السلام و وزیر هارون الرشید (که البته با اجازه آن حضرت و برای نجات مظلومان، این منصب را پذیرفته بود که بر اثر موافقت نکردن با ملاقات ابراهیم جمال، امام علیه السلام او را به ملاقات خود راه نداد و فرمود: چون قلب این مرد از تو شکسته است خدا زیارت تو را نیز قبول نکرد. علی بن یقطین ناچار به سراغ ابراهیم جمال آمد و با تواضع بی نظیر با او ملاقات کرد و از

او حلیت طلبید؛ پس از آن بود که امام علیه السلام او را به حضور پذیرفت و بشارت قبولی اعمالش را به او داد.

2. هرگونه حق الناس و از جمله خمس و زکات اموال را - به ویژه هنگام سفر حج - بپردازد چرا که تا اموال انسان پاک نشود، نه اعمال او با استفاده از آن اموال صحیح است و نه شایسته تقرب به درگاه خداوند می باشد.

3. غسل زیارت کند و این دعا را هنگام غسل (یا بعد از آن) بخواند:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِي نُورًا وَ طَهُورًا وَ حِرْزًا وَ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ آفَةٍ وَ عَاهَةٍ اللَّهُمَّ طَهِّرْ بِي قَلْبِي وَ اشْرَحْ بِي صَدْرِي وَ نَوِّرْ بِي قَبْرِي .

به نام خداوند و به یاری خدا؛ پروردگارا! آن را نور و پاکیزگی و نگهبان و شفای از هر درد و آفت و عیب قرار ده! خداوندا! با این غسل قلبم را پاک و خاطر من را شادمان و کارم را آسان گردان!

4. با طهارت باشد، یعنی اگر غسل واجبی به گردن اوست به جا آورد، چرا که امام صادق علیه السلام به ابوبصیر که در حال جنابت بر حضرتش وارد شد فرمود: «أَمَا تَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَنْبَغِي لِلْجُنْبِ أَنْ يَدْخُلَ بُيُوتَ الْأَنْبِيَاءِ؛ آیا نمی دانی که برای شخص جنب شایسته نیست که در خانه های انبیا (و اولیا) داخل شود؟» راوی می گوید: وقتی حضرت این را فرمودند ابوبصیر برگشت.

با توجه به این که حی و میت پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله و امام معصوم علیه السلام

در این امور تفاوتی ندارد، نتیجه این می شود که تفاوتی بین حرم های مقدسه با خانه های آنان نباشد.

5. کفش ها را در آورد، چون در وادی مقدسی قدم نهاده است (فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى).

6. همان گونه که عالم بزرگوار «شهید اول» در کتاب «دروس» گفته است: بر در حرم شریف بایستد و اذن دخول بطلبد و یا اذن دخولی را که وارد شده، بخواند و با تفکر در عظمت و جلالت قدر صاحب مرقد شریف و توجه به این نکته که او کلامش را می شنود و سلامش را جواب می دهد و از جایگاه و موقعیت او باخبر است و با تدبر در لطف و محبتی که آنان به شیعیان و زائرانشان دارند و با تأمل در گناهان خویش و بی وفایی هایی که با خلافتکاری های خود در حق آنان کرده و خاطر شریفشان را آزرده ساخته، سعی در ایجاد رقت قلب و خضوع و شکستن دل و جاری شدن اشک، بنماید.

7. هنگامی که نگاهش به قبر مطهر افتاد، تکبیر بگوید و خدا را به عظمت یاد کند، چنان که در روایتی آمده است: هر کس پیش روی امام، تکبیر، و پس از زیارت، «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ» بگوید، خشنودی بزرگ خدا نصیبش می شود.

8. شکی نیست که صرف حضور در محضر امام و ایستادن و یا نشستن مؤدبانه در مقابل ضریح، زیارت به حساب می آید چنان که صرف گفتن «السلام علیکم» نیز چنین است.

9. از زیارت های غیر معتبر و بی دلیل پرهیز کند و اگر حوصله و یا فرصت خواندن زیارات معروف را ندارد، می تواند سلام کوتاهی دهد و سپس دو رکعت نماز بخواند و آن را به صاحب قبر هدیه کند و حاجت خود را بخواهد، چرا که در روایت آمده است: عبدالرحیم قصیر می گوید: خدمت امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم! از خود دعایی ساخته ام. فرمود: ساخته خود را واگذار! هرگاه حاجتی داشتی، به حضرت رسول پناه بیاور و دو رکعت نماز بخوان و آن را به حضرتش هدیه کن!...

10. پس از زیارت، نماز زیارت بخواند که حداقل آن دو رکعت است و اگر در رکعت اول حمد و سوره یس و در رکعت دوم حمد و الرحمن را بخواند بهتر است، و چه بهتر که در بالای سر به جا آورد و بعد از نماز زیارت، برای امور دین و دنیایش دعا کند و سعی کند دعا را به دیگران تعمیم دهد که در این صورت به اجابت نزدیک تر است.

این مطلب (پشت سر یا بالای سر خواندن) در روایت ابوحمزه ثمالی مربوط به زیارت امام حسین علیه السلام آمده است؛ ولی مرحوم شهید در «دروس» برای زیارت همه ائمه علیهم السلام چنین می گوید: «اگر زائر رسول اکرم صلی الله علیه و اله باشد این دو رکعت را در روضه آن حضرت بخواند و اگر برای یکی از ائمه علیهم السلام زیارت می خواند بالای سر به جا آورد و خواندن آن در مسجد مکان زیارت نیز جایز است».

11. مستحب است در صورتی که مزاحمتی برای سایر زوار ایجاد نشود پس از خواندن زیارت و نماز زیارت و به طور کلی پس از حضور و تشریف، اطراف ضریح را ببوسد.
12. علاوه بر آنچه گفته شد، سزاوار است زوار محترم هنگام زیارت لباس های تمیز و مناسب بپوشند و خود را خوشبو کنند و زبان را به ذکر خدا و حمد و تمجید او و صلوات بر محمد و آلش مشغول دارند.
13. سعی کنند در تمام حالات، حضور قلب را حفظ کنند، از گناهان استغفار نمایند و عزمشان را بر اصلاح کردار و گفتار خود جزم کنند، و در خود نسبت به آینده، تحولی به وجود آورند.
14. شایسته است زائران محترم، احترام خدام این استان های مقدس را حفظ کنند همان گونه که بر خادمان لازم است مشکلات زائران را تحمل کرده و با ادب با آنها رفتار نمایند.
15. به نیازمندان آن شهر، کمک نمایند که ثواب مضاعف دارد.
16. هنگام ازدحام، به مقدار لازم از زیارت قناعت کنند و جای خود را به دیگران بسپارند و باید دانست که آنچه در زیارت مهم است کیفیت است نه مقدار و کمیت و گاهی یک سلام کوتاه جای یک زیارت طولانی را می گیرد و در بعضی از روایات دستور به تعجیل در بازگشت داده شده است.

17. بانوان، جدای از مردان و نامحرمان زیارت کنند و با حجاب کامل تشریف یابند و بدانند که زیارت مستحب است و مراعات حجاب و عفت واجب است؛ مبدا واجب را فدای مستحب کنند.

در پایان این بخش، تذکر این نکته ضروری است که برادران زائر، مراقب حجاب و عفاف همسران و دختران خود در این مکان های مقدس و در هر زمان و مکان دیگر باشند تا خدای ناکرده با یک بی توجهی، روح آن معصومان علیهم السلام را آزرده نکنند و زیارتشان را به جفا تبدیل نمایند.

اموری که باید از آنها پرهیز کرد:

1. در وقت خواندن زیارت صدای خود را بلند نکند، چنان که از آیه « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ... » به دست می آید. زیرا گرچه این آیه مربوط به حیات رسول گرامی صلی الله علیه واله است اما - چنان که گذشت - تفاوتی میان حیات و ممات آن حضرت نیست، همانگونه که مطابق روایتی - که آن نیز گذشت - تفاوتی میان او و اهل بیتش علیهم السلام در این جهت وجود ندارد و زیارت هر کدام از ائمه زیارت خود آن حضرت است.

2. پس از ورود در حرم اگر وقت نماز واجب فرا رسید، از تأخیر نماز پرهیزد و اول به نماز مشغول شود، به خصوص اگر نماز جماعت برپا شده باشد، همچنین اگر در وسط زیارت، وقت

نماز شود. خدام محترم حرم های مقدسه نیز وظیفه دارند مردم را به این دستور شرعی دعوت کنند.

3. سخنان بیهوده و دنیایی را در حرم مطهر ترک کند که این کار در شأن زوار حرم های مطهر نیست و به جای آن قرآن تلاوت کند و ثواب آن را به صاحب آن بقعه مبارکه هدیه نماید و بداند که عمل او تعظیمی برای آن بزرگوار است و برکاتش به خود تلاوت کننده باز می گردد و نیز می تواند به ذکر خدا مشغول باشد چرا که این حرم های مطهر همچنان که خداوند سبحان در آیه « فِی بُیُوتِ اَیْمَنِ اللّٰهِ اَنْ تُرْفَعَ وَیُذْکَرَ فِیْهَا اسْمُهُ یَسْبَحُ لَهُ فِیْهَا بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ » فرموده است، خانه هایی است که پیوسته از رفعت و علو مرتبه برخوردار بوده، نام خدا در آنها برده می شود و صبح و شام جایگاه تسبیح اوست.

4. از هر گونه ایجاد مزاحمت و ناراحتی برای دیگران بپرهیزد و هنگام ازدحام، بر بوسیدن ضریح که سبب ناراحتی دیگران می شود، اصرار نداشته باشد و بداند که بوسیدن ضریح - آن گونه که بعضی از عوام می پندارند - شرط قبولی زیارت نیست و سعی کند از آلوده کردن این حرم های مقدس بپرهیزد و حداکثر نظافت را - که از مهم ترین دستورات اسلام است - رعایت کند.

زیارت اربعین (بیستم صفر)

کیفیت زیارت حضرت امام حسین علیه السلام در این روز به دو نحو آمده است: یکی زیارتی است که شیخ در «تهذیب» و «مصباح» از صفوان جمال روایت کرده که گفت: مولایم حضرت صادق علیه السلام در زیارت اربعین به من فرمود: هنگامی که روز بلند شده باشد زیارت کرده و می گویی:

السَّلَامُ عَلَىٰ وَلِيِّ اللَّهِ وَحَبِيبِهِ ، السَّلَامُ عَلَىٰ خَلِيلِ اللَّهِ وَنَجِيِّهِ ، السَّلَامُ عَلَىٰ صَدِيقِ اللَّهِ وَابْنِ صَدِيقِهِ ، السَّلَامُ عَلَىٰ الْحَسَنِ بْنِ الْمُظْلُومِ الشَّهِيدِ ،
السَّلَامُ عَلَىٰ أُسَيْرِ الْكُرْبَاتِ وَقَتِيلِ الْعَبْرَاتِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ وَلِيُّكَ وَابْنُ وَلِيِّكَ ، وَصَفِيُّكَ وَابْنُ صَفِيِّكَ ، الْفَائِزُ بِكَرَامَتِكَ ، أَكْرَمْتَهُ بِالشَّهَادَةِ ،
وَحَيَوْتَهُ بِالسَّعَادَةِ ، وَاجْتَبَيْتَهُ بِطَيْبِ الْوِلَادَةِ ، وَجَعَلْتَهُ سَيِّدًا مِنْ

ص: 106

السَّادَةِ، وَقَائِدًا مِنَ الْقَادَةِ، وَذَائِدًا مِنَ الدَّادَةِ، وَأَعْطَيْتُهُ مَوَارِيثَ الْأَنْبِيَاءِ، وَجَعَلْتُهُ حُجَّةً عَلَى خَلْقِكَ مِنَ الْأَوْصِيَاءِ، فَأَعْدَرَ فِي الدَّعَاءِ، وَمَنَحَ النَّصْحَ، وَبَدَلَ مُهَجَّتَهُ فِيكَ لِيَسْتَنْقِذَ عِبَادَكَ مِنَ الْجَهَالَةِ، وَحَيْرَةِ الضَّلَالَةِ، وَقَدْ تَوَازَرَ عَلَيْهِ مِنْ عَرَّتِهِ الدُّنْيَا، وَبَاعَ حَظَّهُ بِالْأَزْدِ الْأَذْنَى، وَشَرَى آخِرَتَهُ بِالثَّمَنِ الْأَوْكَسِ، وَتَغَطَّرَسَ وَتَرَدَّى فِي هَوَاهُ، وَأَسَّخَطَكَ وَأَسَّخَطَ نَبِيَّكَ وَأَطَاعَ مِنْ عِبَادِكَ أَهْلَ الشَّقَاقِ وَالنَّفَاقِ، وَحَمَلَةَ الْأَوْزَارِ، الْمُسْتَوْجِبِينَ النَّارِ، فَجَاهَدَهُمْ فِيكَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا حَتَّى سَدَّ فِيكَ فِي طَاعَتِكَ دَمَهُ وَأَسَّخَطَ حَرِيمَهُ؛ اللَّهُمَّ فَالْعَنُهُمْ لَعْنًا وَبِيئًا، وَعَذِّبْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ سَيِّدِ الْأَوْصِيَاءِ، أَشْهَدُ أَنَّكَ أَمِينُ اللَّهِ وَابْنُ أَمِينِهِ، عِشْتَ سَعِيدًا، وَمَضَيْتَ حَمِيدًا، وَمُتَّ فَقِيدًا، مَظْلُومًا شَهِيدًا، وَأَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ مُنْجِزُ مَا وَعَدَكَ، وَمُهْلِكُ مَنْ خَدَّكَ، وَمَعَذِّبُ مَنْ قَتَلَكَ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ وَفَيْتَ بِعَهْدِ اللَّهِ، وَجَاهَدْتَ فِي سَبِيلِهِ حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ، فَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ قَتَلَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ مَنْ ظَلَمَكَ، وَلَعَنَ اللَّهُ أُمَّهُ سَمِعْتُ بِذَلِكَ

فَرَضِيَتْ بِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ أَنِّي وَلِيُّ لِمَنْ وَالَاهُ ، وَعَدُوٌّ لِمَنْ عَادَاهُ ، يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ، أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُورًا فِي الْأَصْلَابِ
الشَّامِخَةِ ، وَالْأَرْحَامِ الْمُطَهَّرَةِ ، لَمْ تُجَسَّكَ الْجَاهِلِيَّةُ بِأَنْجَاسِهِهَا ، وَلَمْ تُلْبَسَكَ الْمَدْلَهَمَاتُ مِنْ ثِيَابِهَا ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ مِنْ دَعَائِمِ الدِّينِ ، وَأَرْكَانِ
الْمُسَدِّ لِمَيْنِ ، وَمَعْقِلِ الْمُؤْمِنِينَ ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ الْإِمَامُ الْبُرِّ التَّقِيِّ الرَّضِيِّ الرَّكِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِيُّ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ الْأَيْمَةَ مِنْ وُدِّكَ كَلِمَةُ التَّقْوَى ،
وَأَعْلَامُ الْهُدَى ، وَالْعُرْوَةُ الْوُثْقَى ، وَالْحُجَّةُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا ، وَأَشْهَدُ أَنَّكَ بِكُمْ مُؤْمِنٌ ، وَبِإِيَابِكُمْ مُوقِنٌ ، بِشَرَايِعِ دِينِي ، وَخَوَاتِيمِ عَمَلِي ، وَقَلْبِي
لِقَلْبِكُمْ سَلْمٌ ، وَأَمْرِي لِأَمْرِكُمْ مُتَّبِعٌ ، وَنُصْرَتِي لَكُمْ مَعْدَةٌ حَتَّى يَأْذَنَ اللَّهُ لَكُمْ ، فَمَعَكُمْ مَعَكُمْ لَامَعَ عَدُوُّكُمْ ، صَدَلُوا تُ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ، وَعَلَى
أَزْوَاجِكُمْ وَأَجْسَادِكُمْ ، وَشَاهِدِكُمْ وَعَائِيكُمْ ، وَظَاهِرِكُمْ وَبَاطِنِكُمْ ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ .

آنگاه دو رکعت نماز می خوانی و دعا میکنی برای آنچه می خواهی، سپس بر میگرددی.

1. القرآن الکریم، ترجمه آیه الله العظمی مکارم شیرازی، انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)، قم، چاپ دوم، سال 1389 هـ.ش.
2. مفاتیح نوین، حضرت آیت الله العظمی مکارم شیرازی، انتشارات امام علی بن ابی طالب (ع)، قم، چاپ سی و چهارم، سال 1392 ش.
3. الکافی (ط - الإسلامیه)، محمد بن یعقوب کلینی، انتشارات دارالکتب الإسلامیه، تهران، سال 1407ق.
4. عیون أخبار الرضا(ع)، محمد بن علی ابن بابویه، انتشارات نشر جهان، تهران، سال 1378 ق.
5. تهذیب الأحکام (تحقیق خراسان)، محمد بن الحسن طوسی، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، تهران، سال 1407ق.
6. وسائل الشیعہ، محمد بن حسن شیخ حر عاملی، انتشارات مؤسسه آل البیت (ع)، قم، سال 1409ق.
7. کامل الزیارات، جعفر بن محمد ابن قولویه، انتشارات دارالمرتضویه، نجف اشرف، سال 1356 ش.

8. من لا يحضره الفقيه، محمد بن علي ابن بابويه، انتشارات جامعه مدرسين حوزه علميه قم، قم، سال 1413ق.
9. بحار الأنوار (ط - بيروت)، محمد باقر بن محمد تقى مجلسى، انتشارات دار احياء التراث العربى، بيروت، سال 1403ق.
10. الفصول المهمه فى معرفه الأئمه، على بن محمد ابن صباغ، انتشارات دار الحديث، قم، سال 1422ق.
11. مجمع الزوائد ومنبع الفوائد، أبو الحسن نور الدين على بن أبى بكر بن سليمان الهيثمى، انتشارات مكتبه القدسى، قاهره، سال 1414ق.
12. الحسين ابوالشهداء، عباس محمد عقاد، انتشارات المجمع العالمى للتقريب بين المذاهب الإسلاميه، تهران، سال 1382 ش.
13. تذكره الخواص، يوسف بن قزاوغلى ابن جوزى، انتشارات الشريف الرضى، قم، سال 1376 ش.
14. مسند الإمام احمد بن حنبل، احمد بن محمد ابن حنبل، انتشارات مؤسسه الرساله، بيروت، سال 1416ق.
15. ذخائر العقبى فى مناقب ذوى القربى، احمد بن عبدالله محب الدين طبرى، انتشارات مكتبه القدسى، قاهره، سال 1356ق.
16. تاريخ مدينه دمشق، على بن حسن ابن عساكر، انتشارات دارالفكر، بيروت، سال 1415ق.
17. المعجم الكبير، سليمان بن أحمد بن أيوب بن مطير اللخمى الشامى أبو القاسم الطبرانى، انتشارات مكتبه ابن تيميه، قاهره، سال 1415ق.

18. سير اعلام النبلاء، شمس الدين أبو عبدالله محمد بن احمد بن عثمان ذهبي، انتشارات دارالحديث، قاهره، 1427 هـ.
19. تهذيب الكمال في أسماء الرجال، جمال الدين ابوالحجاج يوسف مزى، انتشارات مؤسسه الرساله، بيروت، سال 1403ق.
20. تلخيص الحبير في تخريج احاديث الرافعي الكبير، احمد بن علي ابن حجر عسقلاني، انتشارات دارالكتب العلميه، بيروت، سال 1428ق.
21. السنن الكبرى، احمد بن حسين بن علي بيهقي نيشابوري، انتشارات دار الكتب العلميه، بيروت، سال 1424 ق.
22. البدايه والنهايه، اسماعيل بن عمر ابن كثير، انتشارات دارالفكر، بيروت، سال 1398 ش.
23. تاريخ الإسلام ووفيات المشاهير والأعلام، شمس الدين محمد بن احمد بن عثمان ذهبي، انتشارات دار الكتب العربي، بيروت، 1409ق.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

